

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Hodnocení úrovně pojistného trhu neživotního pojištění v České republice
Non-Life Insurance Market Assessment in the Czech Republic

Student:

Janka Krajčovičová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martina Borovcová, Ph.D.

Ostrava 2020

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Janka Krajčovičová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Téma: Hodnocení úrovně pojistného trhu neživotního pojištění v České republice
Non-Life Insurance Market Assessment in the Czech Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Popis způsobu hodnocení úrovně pojistného trhu
 3. Charakteristika trhu neživotního pojištění v České republice
 4. Hodnocení úrovně trhu neživotního pojištění v České republice
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

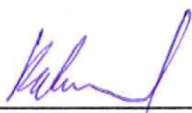
- ČEJKOVÁ, Viktória. *Pojistný trh*. 1 vyd. Praha: Grada, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5.
DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Pojištění a pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2015. 306 s. ISBN 978-80-7431-87865-25-2.
VÁVROVÁ, Eva. *Finanční řízení komerčních pojišťoven*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. 192 s. ISBN 978-80-247-4662-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Borovcová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 07.05.2020

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Lenka Kauerová, CSc.
proděkanka pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prehlasujem, že som celú bakalársku prácu, so všetkými prílohami, vypracovala samostatne.

V Ostravě dne 15. května 2020,

.....
Janka Krajčovičová

Obsah

1	Úvod	5
2	Popis spôsobu hodnotenia úrovne poistného trhu	6
2.1	Kvantitatívne ukazovatele	7
2.1.1	Počet uzavretých poistných zmlúv	7
2.1.2	Hrubé predpísané poistné.....	7
2.1.2.1	Priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu.....	8
2.1.3	Počet vybavených poistných udalostí	8
2.1.4	Poistné plnenie	9
2.1.4.1	Priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť	9
2.1.5	Počet komerčných poisťovní	10
2.1.6	Počet zamestnancov v poisťovníctve.....	10
2.1.7	Koncentrácia poistného trhu	11
2.2	Kvalitatívne ukazovatele	12
2.2.1	Škodovosť	12
2.2.2	Poistenosť	13
3	Charakteristika trhu neživotného poistenia v Českej republike.....	15
3.1	História neživotného poistenia v Českej republike	15
3.2	Súčasný legislatívny rámec neživotného poistenia	17
3.3	Odvetvia neživotného poistenia	18
3.3.1	Majetkové poistenie	19
3.3.1.1	Poistenie majetku obyvateľstva	21
3.3.1.2	Poistenie priemyselných a podnikateľských rizík	23
3.3.1.3	Poistenie poľnohospodárskych rizík	25
3.3.2	Poistenie zodpovednosti za škodu	26
3.3.2.1	Poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za pracovné úrazy a choroby z povolania	28
3.3.2.2	Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.....	28
3.3.2.3	Profesijné zodpovednostné poistenie	29
3.3.2.4	Všeobecné zodpovednostné poistenie	30
3.3.3	Poistenie finančných strát a záruk	31
3.3.3.1	Poistenie rizika prerušenia prevádzky	31
3.3.3.2	Poistenie úveru	31

3.3.3.3	Poistenie právnej ochrany.....	32
3.3.3.4	Poistenie záruk.....	33
3.3.4	Neživotné poistenie osôb	33
3.3.4.1	Úrazové poistenie	33
3.3.4.2	Komerčné nemocenské poistenie	34
3.3.4.3	Komerčné zdravotné poistenie	35
3.3.5	Cestovné poistenie	35
4	Hodnotenie úrovne trhu neživotného poistenia v Českej republike	37
4.1	Počet uzavretých poistných zmlúv	37
4.2	Hrubé predpísané poistné	38
4.2.1	Priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu	40
4.3	Počet vybavených poistných udalostí	41
4.4	Poistné plnenie	43
4.4.1	Priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť	44
4.5	Počet komerčných poisťovní.....	45
4.6	Počet zamestnancov v poisťovníctve	47
4.7	Koncentrácia poistného trhu	48
4.8	Škodovosť	51
4.9	Poistenosť	52
5	Záver	54
	Zoznam použitej literatúry	56
	Zoznam skratiek	58
	Vyhlásenie o využití výsledkov bakalárskej práce	
	Zoznam príloh	
	Prílohy	

1 Úvod

Poistovníctvo hrá v ľudskej spoločnosti stále väčšiu úlohu. S rastom materiálneho bohatstva a zvyšovaním životnej úrovne je navyšovaná aj potreba riešenia vzniku náhodných udalostí, ktoré majú na finančnú situáciu jednotlivca a na ľudskú spoločnosť negatívny dopad. Okrem spoločenskej úlohy hrá v súčasnosti neoddeliteľnú časť finančnej sféry.

Podľa druhu rizika sa poisťný trh člení na dve odvetvia, prvým je životné poistenie a druhým neživotné poistenie.

Cieľom bakalárskej práce je popísať a charakterizovať trh neživotného poistenia v Českej republike a za pomoci vykonania analýzy vybranými ukazovateľmi ho následne zhodnotiť.

Bakalárska práca je rozdelená na tri kapitoly, okrem úvodu a záveru. V druhej časti práce je popísaný spôsob hodnotenia úrovne poisťného trhu pomocou vybraných ukazovateľov, rozdelených na kvantitatívne a kvalitatívne. Do prvej skupiny ukazovateľov patrí počet uzavretých poisťných zmlúv, hrubé predpísané poistné, priemerné poistné na jednu poisťnú zmluvu, počet vybavených poisťných udalostí, poistné plnenie, priemerné poistné plnenie na jednu poisťnú udalosť, počet komerčných poisťovní, počet zamestnancov v poisťovníctve a koncentrácia poisťného trhu.. Medzi kvalitatívne sú zaradené ukazovatele škodovosti a poistenosti. Kapitola je zameraná na teoretické vysvetlenie ukazovateľov a na spôsob ich vyjadrenia. Použité ukazovatele sú prispôbené neživotnému poisťnému trhu.

Tretia časť práce je sústredená na charakteristiku trhu neživotného poistenia, na jeho históriu a na súčasný legislatívny rámec. V kapitole je poisťný trh rozdelený do piatich odvetví, v ktorých sú spomenuté a vysvetlené najtypickejšie poistné produkty.

Vo štvrtej kapitole je vykonaná samotná analýza trhu neživotného poistenia. Na analýzu použité ukazovatele sú vysvetlené v druhej časti práce. Trh je hodnotený po dobu 10 rokov, od roku 2009 až po rok 2018. Informácie použité v kapitole pochádzajú z výročných správ Českej asociácie poisťovní. Pri hodnotení úrovne poisťného trhu je kladený dôraz na porovnanie ukazovateľov v neživotnom poistení a na celkovom poistnom trhu.

2 Popis spôsobu hodnotenia úrovne poistného trhu

Kapitola je zameraná na popis spôsobu využiteľného na hodnotenie úrovne poistného trhu. Na spracovanie kapitoly boli použité knižné zdroje Čejková (2002); Majtánová, Daňhel, Ducháčková, Kafková (2006); Vavrová (2014); Ducháčková, Daňhel (2010); Ducháčková, Daňhel a kol. (2012); Ducháčková (2015) a Občiansky zákonník.

Poistovníctvo je špecifické odvetvie ekonomiky a jeho úlohou je zabezpečiť finančnú elimináciu rizík ovplyvňujúcich ľudskú činnosť. Zahŕňa všetky poisťovacie inštitúcie, preberajúce dôsledky náhodnosti na ekonomickú činnosť ľudí a majúce oprávnenie na základe platnej licencie k podnikaniu v oblasti poisťovníctva. Zaoberá sa poisťovacou, zaistovacou a sprostredkovateľskou činnosťou v oblasti komerčného poistenia.

Dopyt a ponuka v oblasti prenášania rizika poistením sa uskutočňuje na poistnom trhu. Existencia jednotného a dôveryhodného trhu pôsobí ako indikátor zdravej ekonomiky a rovnako aj kvalitného fungovania peňažnej sféry.

Medzi najvýznamnejšie ukazovatele použité na posudzovanie neživotného poistného trhu patria počet uzavretých poistných zmlúv, hrubé predpísané poistné, priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu, počet vybavených poistných udalostí, poistné plnenie, priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť, počet komerčných poisťovní, počet zamestnancov v poisťovníctve, koncentrácia poistného trhu, škodovosť a poistenosť,

Pri výbere ukazovateľov na hodnotenie úrovne poistného trhu je vhodné orientovať sa takým spôsobom, aby bolo hodnotenie trhu čo najviac komplexné. Ukazovatele použité v práci boli prispôbené trhu neživotného poistenia a sú rozdelené na kvantitatívne a kvalitatívne.

Do skupiny kvantitatívnych ukazovateľov patrí počet uzavretých poistných zmlúv, hrubé predpísané poistné, priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu, počet vybavených poistných udalostí, poistné plnenie, priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť, počet komerčných poisťovní, počet zamestnancov v poisťovníctve a koncentrácia poistného trhu. Ku kvalitatívnym ukazovateľom patrí škodovosť a poistenosť.

2.1 Kvantitatívne ukazovatele

Medzi kvantitatívne ukazovatele sa zaraďuje počet uzavretých poistných zmlúv, hrubé predpísané poistné, priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu, počet vybavených poistných udalostí, poistné plnenie, priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť, počet komerčných poisťovní, počet zamestnancov v poisťovníctve a koncentrácia poistného trhu.

2.1.1 Počet uzavretých poistných zmlúv

Poistnou zmluvou sa podľa Občianskeho zákonníka rozumie „*záväzok poistiteľa voči poistníkovi poskytnúť jemu alebo tretej osobe poistné plnenie, pokiaľ nastane náhodná udalosť krytá poistením a poistník sa zaväzuje zaplatiť poistiteľovi poistné.*“

Poistná zmluva sa vyhotovuje v písomnej forme podľa platných predpisov. Predstavuje právny dokument, ktorý zavŕši obojstranný právny akt. V jej obsahu sú zakotvené konkrétne poistné podmienky a podmienky k realizácii poistenia. Platnosť nadobúda prvý deň po uzavretí poistnej zmluvy, pokiaľ nebol dohodnutý iný dátum. Vyjadruje súhlas oboch zmluvných strán s prijatím návrhu na poistenie.

Počet uzavretých poistných zmlúv v neživotnom poistení je použiteľný ako v rámci určovania efektívnosti práci v komerčných poisťovniach, tak aj ako odhad úrovne poistného trhu.

2.1.2 Hrubé predpísané poistné

Pod pojmom poistné sa rozumie cena za poskytnutú poistnú ochranu, hradená za prenesenie negatívnych finančných dôsledkov z osobitných subjektov na poistiteľa.

Existujú dva typy úhrady poistného. Prvým je jednorazové poistné, kedy je určená suma poistného uhradená poistníkom na začiatku poistnej doby naraz. Druhým spôsobom je bežné poistné, pri ktorom poistník spláca poistné v dohodnutých intervaloch v rámci poistných období. Obvyklé platobné intervaly sú ročné, štvrt'ročné alebo mesačné.

Určovanie množstva poistného by malo vychádzať z veľkosti rizika a z nákladov poistiteľa spojených s prevádzkou poistenia. Pokiaľ dôjde k prerušeniu poistenia, čiže platba poistného nebola zaplatená, doba prerušenia začne plynúť dva mesiace odo dňa nevyplatenia čiastky poistného.

Ukazovateľ hrubého predpísaného poistného v neživotnom poistení označuje výšku poistného, ktoré bolo na určité časové obdobie stanovené na základe príslušných poistných zmlúv.

Výsledky ukazovateľa sú podstatné pri hodnotení výkonnosti každej komerčnej poisťovne. Výsledná hodnota rozhoduje o poradí daných komerčných poisťovní v určitom regióne a o ich podieloch na poistnom trhu v určitom roku (Čejková, 2002). Skúma sa za trh ako celok, ale taktiež aj za konkrétne odvetvia. Jeho preferovaný vývoj je rastúci.

Ďalšie rozdelenie je na poistné zaslúžené a nezaslúžené. Zaslúžené je poistné, ktoré bolo prijaté poisťiteľom a náleží k súčasnému zúčtovaciemu obdobiu, zatiaľ čo nezaslúžené poistné patrí k budúcemu zúčtovaciemu obdobiu.

2.1.2.1 Priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu

Označuje priemerné poistné pripadajúce na jednu poistnú zmluvu za sledované obdobie. Vypovedá o raste výšky predpísaného poistného na jednu poistnú zmluvu. Ukazovateľ sa dá vyjadriť pomocou vzťahu 2.1.

$$\text{Priemerné poistné} = \frac{\text{Predpísané poistné}}{\text{Počet poistných zmlúv}} \quad (2.1)$$

Z pohľadu poisťiteľa je žiaduci vývoj ukazovateľa rastúci, ktorý pre neho znamená vyšší obnos financií.

2.1.3 Počet vybavených poistných udalostí

Poistník je povinný bez odkladu oznámiť vznik poistnej udalosti, podať pravdivé vysvetlenie dôvodov vzniku tejto poistnej udalosti, následky jej vzniku, predložiť potrebné doklady a postupovať ďalej podľa spôsobu, na ktorom sa obe strany dohodli v poistnej zmluve. Pokiaľ poisťník nie je súčasne aj poistený, majú túto povinnosť obidva subjekty.

Pojem vybavená poistná udalosť označuje takú udalosť, ktorá bola v priebehu daného roka zlikvidovaná.

Ukazovateľ počtu vybavených poistných udalostí teda znamená konečný efekt poistenia. Predstavuje konečný počet vybavených poistných udalostí, ktoré boli zlikvidované. Stanovuje hodnotu výšky poistného plnenia, a to aj v prípade, že by hodnota plnenia bola nulová. Pri vyšších hodnotách sa sťažujú podmienky pre

poistiteľov. Za priaznivý vývoj sa považujú nižšie hodnoty ukazovateľa, ktorý je vhodný pre všetky zúčastnené strany.

2.1.4 Poistné plnenie

Pod pojmom poistné plnenie sa rozumie náhrada poistiteľa v prípade vzniku poistnej udalosti. Náhrada je uskutočnená predovšetkým v peňažnej forme, v niektorých prípadoch však dochádza aj k vecnej alebo naturálnej forme plnenia.

Poistné plnenie v peňažnej podobe je predstavované náhradou škody alebo výplatom poistného plnenia. Poistné plnenie vo forme náhrady škody sa využíva pri poisteniach kryjúcich konkrétne potreby poistených. Jeho účelom je krytie vzniknutých škôd, medzi ktoré sa zaraďujú poistenia majetku a zodpovednosti. Pokiaľ poistenie kryje potreby abstraktné, účelom poistenia je výplata poistného plnenia vo vopred určenej výške. Využíva sa najmä pri úrazovom poistení a pri životných poisteniach.

Veľkosť poistného plnenia je určovaná na základe poistných podmienok, platných cenových a právnych predpisov, konštrukcie jednotlivých druhov poistení a zásad likvidácie pre jednotlivé druhy poistných udalostí.

2.1.4.1 Priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť

Podľa ukazovateľa priemerného poistného plnenia na jednu poistnú udalosť sa interpretuje priemerné poistné plnenie komerčných poisťovní pri jednej poistnej udalosti.

V prípade neživotného poistenia, na rozdiel od poistenia životného, nie sú dopredu známe hodnoty poistného plnenia, v praxi poisťovatelia často používajú takzvané maximálne limity poistného plnenia. Ide o najvyššiu možnú sumu, ktorú poisťiteľ vyplatí.

Rast ukazovateľa je spôsobený práve rastom limitov poistného plnenia alebo aj zvýšením výplat celkového poistného plnenia. Je podstatný pre posudzovanie celkovej škodovosti v určenom druhu poistných udalostí a poisteného rizika. Ukazovateľ sa vyjadruje pomocou vzťahu 2.2.

$$\text{Priemerné PP} = \frac{\text{Celkové vyplatené poistné plnenie}}{\text{Počet vybavených poistných udalostí}} \quad (2.2)$$

2.1.5 Počet komerčných poisťovní

Podľa Zákona o poisťovníctve rozumieme pod pojmom poisťovňa „právnickú osobu so sídlom na území Českej republiky, ktorej bolo Českou národnou bankou udelené povolenie k uskutočňovaniu poisťovacej činnosti podľa tohto zákona.“

Poisťovňa je teda špecifická finančná inštitúcia, ktorá preberá od svojich klientov ich riziká a prevádzkuje poisťné produkty. Povolenie k činnosti vydáva ČNB, ktorá okrem spomínanej činnosti zodpovedá za dohľad nad poisťovacím trhom. K udeleniu povolenia dochádza iba v prípade splnenia podmienok spomenutých v Zákone o poisťovníctve.

V ukazovateli sú obsiahnuté poisťovne, ktoré ponúkajú produkty kryjúce neživotné riziká, medzi ktoré sa zaraďujú neživotné a univerzálne poisťovne. Univerzálna poisťovňa sa zaoberá prevádzkou poisťných produktov z oblasti životného aj neživotného poistenia, zatiaľ čo neživotná poisťovňa sa sústreďuje iba na neživotné druhy poistenia.

Používa sa v medzinárodnej teórii aj praxi. Počet poisťovní v danej ekonomike vypovedá o vývoji a vyspelosti daného poisťného trhu, ale aj o spôsobe jeho regulácie (Čejková, 2002).

Prelom na poisťnom trhu nastal v roku 1991, keď dovtedy jediná komerčná poisťovňa stratila svoje monopolné postavenie na trhu, čím sa vytvorili možnosti pre vznik konkurenčného prostredia. Trh sa najskôr otvoril len domácim poisťovniam, čo sa zmenilo už v roku 1992, kedy bolo umožnené pripojiť sa aj zahraničným poisťovniam.

Pri vyššom počte poisťovní na trhu je možné odvodiť jeho dobrú situáciu. Trh je v tom prípade rozvinutý a vyspelý. Vyšší počet poisťovní na trhu totiž prispieva ku žiaducemu konkurenčnému prostrediu na trhu. Z negatívneho pohľadu môže byť vysoký počet poisťovní na trhu aj dôsledkom nedostatočnej regulácie trhu zo strany štátu.

2.1.6 Počet zamestnancov v poisťovníctve

Ukazovateľ počtu zamestnancov v poisťovníctve je dôležitý pre zistenie rastu poisťného trhu. Udáva náhľad o úrovni poisťného trhu z hľadiska jeho personálneho obsadenia. Pri danom ukazovateli nie je možné brať do úvahy len celkový počet zamestnancov, ktorými disponuje poisťovňa. Je nutné sa sústrediť ako na ich

produktivitu, tak aj na spôsob práce, ktorú vykonávajú. Medzi zamestnancov v oblasti poisťovníctva sa zaraďujú aj finanční poradcovia, poisťovací sprostredkovatelia alebo likvidátori poisťných udalostí.

Počet zamestnancov je úzko prepojený s počtom poisťovní a veľkosťou poisťného trhu. Pri raste počtu poisťovní na trhu alebo pri zväčšovaní poisťného trhu nastane aj nárast dopytu po pracovnej sile od zamestnávateľov, čo bude znamenať zvýšenie počtu zamestnancov.

2.1.7 Koncentrácia poisťného trhu

Ukazovateľ koncentrácie poisťného trhu určuje veľkosť podielu komerčných poisťovní na predpísanom poisťnom. Sledovaný je vo väčšine vyspelých krajín na svete a považuje sa za jeden z najdôležitejších pri určovaní úrovne poisťného trhu. Na trhu sa sledujú podiely obvykle 5, 10 alebo 15 poisťovní. Ide o poisťovne, ktoré patria na trhu medzi tie najväčšie.

Koncentrácia poisťného trhu sa prevažne počíta pomocou Herfindahlovho-Hirschmanovho indexu, ďalej len HHI, ktorý sa vyjadruje pomocou vzťahu 2.3

$$HHI = \sum_{i=1}^n x_i^2, \quad (2.3)$$

kde n je počet všetkých poisťovní v odvetví a x_i je podiel určenej poisťovni na celkovom obrate poisťného trhu.

Výsledné indexy sa začlenia do jednej z piatich skupín:

- dokonalá konkurencia, pokiaľ sa HHI blíži k 0,
- nízko koncentrované odvetvie, ak $HHI < 1\,500$,
- stredne koncentrované odvetvie, ak $1\,500 < HHI < 2\,500$,
- vysoko koncentrované odvetvie, ak $HHI > 2\,500$,
- monopol, ak $HHI = 10\,000$.

V prípade pohybu hodnôt v strednom intervale, čiže od 1 500 – 2 500, dochádza k zdravému vývoju konkurencie. Na trhu pôsobí veľa subjektov a ich trhový podiel je

relatívne malý a vyrovnaný. Priamoúmerne s poklesom hodnoty indexu klesá trhový podiel subjektov, kvôli ich zvýšenému počtu na trhu.

Vysoko koncentrované odvetvie je určené hodnotou indexu nad 2 500. Je charakteristické menším počtom poisťovacích subjektov, ktoré majú vyšší podiel na trhu.

Maximálna hodnota ukazovateľa je 10 000, ktorá by bola na trhu dosiahnutá len v prípade fungovania jedinej poisťovne, čím by došlo k vzniku monopolu (Majtánová, Daňhel, Ducháčková, Kafková, 2006).

2.2 Kvalitatívne ukazovatele

Medzi kvalitatívne ukazovateľ a trhu patria škodovosť a poistenosť.

2.2.1 Škodovosť

Ukazovateľ škodovosti vyjadruje pomer medzi objemom poskytnutých poistných plnení a výškou hrubého predpísaného poistného za určené obdobie. Daný ukazovateľ teda premieta ako výšku predpísaného poistného, tak aj výšku poistného plnenia.

Ukazovateľ sa vypočíta pomocou vzorca 2.4

$$ŠKODOVOSTĚ = \frac{PP_{NP}}{HPP_{NP}} \cdot 100, \quad (2.4)$$

kde PP_{NP} je objem poskytnutých poistných plnení z neživotného poistenia a HPP_{NP} označuje výšku hrubého predpísaného poistného za určené obdobie. Vyjadruje sa v percentách.

Výsledná hodnota označuje ako vyplatené poistné plnenie záťaž 1 Kč prijatého poistného. Zo strany komerčných poisťovní je preferované, aby v čase klesala a dosahovala nízke hodnoty.

Pokiaľ ukazovateľ dosiahne hodnotu 100%, všetko predpísané poistné nazbierané poisťovňou bude použité na výdaje súvisiace s poistným plnením. Pri dlhodobom pohľade by táto situácia bola pre poisťovňu likvidačná. Výsledky vyššie ako 100% by vyprodukovali stratu z dôvodu vyšších nákladov než výnosov.

Ukazovateľ je pomerne všeobecný, preto je potrebné, aby sa škodovosť sledovala aj presnejšie. V tom prípade sa berie na vedomie aj tvorba technickej rezervy

na poistné plnenie a tvorba technickej rezervy na poistné budúcich období (Majtánová, Daňhel, Ducháčková, Kafková, 2006).

Technická rezerva na poistné plnenie vplýva na celkové náklady poistného plnenia ku všetkým škodám. Technické rezervy na poistné budúcich období naopak vplývajú na výšku predpísaného poistného. Poistovňa má v danom účtovom období len tú časť predpísaného poistného, ktorá jej k určenému obdobiu patrí.

V poistovníctve je škodovosť sledovaná na troch základných úrovniach. Najčastejšie používaná je **čistá škodovosť**, ktorá predstavuje pomer skutočne vyplatených poistných plnení a hrubého predpísaného poistného. **Brutto škodovosť** je pomer skutočných výplat poistných plnení, zvýšený o nevyhnutný objem poistných rezerv na poistné plnenia k objemu predpísaného poistného. Posledný typ ukazovateľa je **škodovosť z netto poistného**, ktorý označuje podiel skutočných výplat poistných plnení k netto predpísanému poistnému.

2.2.2 Poistenosť

Poistenosť predstavuje jeden zo základných ukazovateľov hodnotiacich úroveň poistného trhu. Sleduje sa v rámci jednotlivých odvetví a druhov poistení. Je bežne používaný v ekonomikách vyspelého charakteru. Využíva sa pri určovaní rozmeru v akom sa na danom území využívajú poistné produkty.

Existuje mnoho faktorov ovplyvňujúcich hodnoty ukazovateľa v jednotlivých krajinách, ako napríklad ekonomická úroveň krajiny, otvorenosť krajiny, sociálna úroveň štátu, tradície v prístupoch ku krytiu rizík alebo prístup štátu ku komerčným poistovním.

Ukazovateľ sa uvádza v percentách a jeho hodnota vyjadruje kapacitu poistného trhu.

$$POISTENOST\check{r} = \frac{HPP_{NP}}{HDP} \cdot 100, \quad (2.5)$$

kde HDP predstavuje hrubý domáci produkt.

Zmeny ukazovateľa sú priamo spojené so zmenou HDP krajín. Pri raste HDP sa očakáva aj rast predpísaného poistného vďaka väčšiemu objemu disponibilných finančných prostriedkov.

S ukazovateľom sa úzko spája pojem poistné pole, ktorého rozsah určuje celkovú možnosť poisťovania na trhu. Je určený ako súbor majetkov, predmetov, osôb alebo iných javov, ktoré je možné poistiť. Čím vyššiu hodnotu má, tým je postavenie poisťovníctva v ekonomike silnejšie. Z teoretického hľadiska by výsledok poistenosti v 100% hodnote znamenal, že o poistenie v povinnej forme pre všetky ekonomické subjekty na trhu.

Na poistenosť dobrovoľných poistení vplýva mnoho faktorov, medzi tie najčastejšie patrí cena poistenia, finančné možnosti daného subjektu, pravdepodobnosť realizácie rizika a finančný dopad rizika na daný subjekt.

3 Charakteristika trhu neživotného poistenia v Českej republike

Tretia kapitola bakalárskej práce je zameraná na historický vývoj neživotného poistenia na území Českej republiky, súčasný legislatívny rámec neživotného poistenia, poistiteľné riziká a na klasifikáciu neživotného poistenia a jeho jednotlivých odvetví.

3.1 História neživotného poistenia v Českej republike

Korene výskytu neživotného poistenia v Českej republike siahajú do konca 17. storočia, v ktorom sa začalo rozvíjať vtedy jedno z najpoužívanějších poistení a to poistenie proti požiaru.

Rok 1777 sa do českých dejín zapísal vznikom poisťovne pod názvom Obligatorní požární pojištění budov v Čechách. Aj napriek založeniu poisťovne sa o nej nedalo hovoriť ako o prvej poisťovni, tá prišla až v roku 1827 kedy vznikol Císařsko-královský, privilegovaný, český, společný, náhradu škody ohněm svedené pojišťující ústav. Názov bol neskôr premenený na První českou vzájemnou pojišťovnu v Praze. Poisťovňa na začiatku svojho fungovania poskytovala iba poistenie súvisiace s rizikom požiaru, neskôr do svojej ponuky pridala aj poistenie nehnuteľností a poistenie proti krupobitiu.

Z informácií vyplýva, že neživotné poistenie je naozaj staršie ako poistenie životné, keďže prvá ponuky životného poistenia sa začali objavovať až na začiatku 20. storočia.

V druhej polovici 19. storočia začala prvá vlna zakladania českých poisťovní a poisťovacích spolkov. Obdobie sa vyznačovalo zakladaním poisťovní na území Prahy ako napríklad SLAVIA, vzájemně pojišťovací banka, zriadená v roku 1869. Nasledovalo vzniknutie dôležitej inštitúcie s názvom První česká zajišťovací banka v Praze, ktorá sa zaoberala činnosťou zaistovania.

Druhá vlna zakladania českých poisťovní a poisťovacích spolkov sa viaže s prelomom 19. a 20. storočia. Obdobie je charakteristické vznikom poisťovní aj mimo územia Prahy.

Negatívny vplyv na dovtedy dobre sa rozvíjajúcu situáciu poistného trhu mala 1. svetová vojna, čomu svedčí, že medzi rokmi 1914 a 1918 nebol zaznamenaný vznik ani

jedinej poisťovne. Vďaka predvídateľnosti a šikovnosti predstaviteľov poisťovní bolo možné uchrániť prostriedky klientov. Podarilo sa im to vďaka ukladaniu svojich prebytkov do nehnuteľností a nie do hotovosti, ktorá na základe zlej ekonomickej situácie podliehala rýchlemu znehodnocovaniu.

Po konci 1. svetovej vojny teda došlo opäť k rozvinutiu a k založeniu nových českých poisťovní, na trh sa však dostávajú aj zahraničné poisťovne. Napriek úbytku územia, obyvateľstva, a vďaka tomu aj poistených, sa počas druhej svetovej vojny počet poisťovní udržal na počte 733 poisťovní, čo sa však zmenilo v rokoch 1945 až 1947. Poisťovne sa znárodnili, z čoho vzniklo päť národných podnikov s jednou zaistovacou bankou, ktorá nebola národný podnik, ale bola podrobená národnej správe.

Situácia v Českej republike sa opäť zmenila po februárovom prevrate v roku 1948, ktorý zasiahol aj poisťný trh. Začal sa používať model sovietskeho poisťovníctva, ktorý mal za následok fungovanie len jednej inštitúcie. Na trhu vznikol monopol. Poistné podmienky boli schvaľované vládou, zúžil sa poskytovaný sortiment služieb a výsledky hospodárenia inštitúcie boli vysoko zdanené.

Obdobie monopolu pre český trh poisťovníctva pokračovalo do roku 1991. Ukončenie vyhradeného postavenia na trhu nastalo vďaka prechodu na trhové hospodárstvo. Česká pojišťovna sa transformovala na súkromnú akciovú spoločnosť, opätovne sa zriadil štátny dozor a začali vznikať nové poisťovne. V roku 1992 sa otvoril trh aj pre zahraničné poisťovne a o rok na to, po rozpade Československa, vznikajú podmienky pre samostatný rozvoj českého poistného trhu.

Na začiatku tohto obdobia sa pozornosť sústreďovala na prípravu nového zákona o poisťovníctve, zákona o poistnej zmluve, zákona o sprostredkovaní poistenia, zákona o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla a iné novely zákona o poisťovníctve.

V roku 2004 vstúpila Česká republika do Európskej únie, čo ovplyvnilo aj poisťný trh, ktorý sa začlenil do Jednotného poistného trhu EU. Začlenenie nebolo jednoduchou záležitosťou a odohrávalo sa v dlhšom časovom horizonte. Medzi podstatné zmeny patrí voľný pohyb tovarov a služieb, vzájomné uznávanie povolení k činnosti poisťovacích subjektov a režim jednej licencie, kedy poisťovňa založená a registrovaná v jednom z členských štátov EU môže svoje produkty predávať

prostredníctvom pobočiek alebo zastúpení otvorených v inom štáte, poprípade aj priamo z ich sídla v zahraničí.

3.2 Súčasný legislatívny rámec neživotného poistenia

Do základnej oblasti právnej úpravy patrí právna úprava vzťahov medzi klientom a poisťovňou a na druhej strane je to aj úprava podmienok činnosti subjektov poskytujúcich poisťovacie služby. Medzi spomenuté subjekty sa radia najmä poisťitelia, poisťovací sprostredkovatelia, likvidátori poistných udalostí a ďalší.

Právne predpisy na poistnom trhu sú tvorené zo zákonov pripravených ministerstvom financií, vyhláškami a opatreniami, ktoré sú vydávané Českou národnou bankou. Regulácia sa netýka len poisťovní a zaistovní na tuzemskom trhu, ale aj pobočiek zahraničných poisťovní a zaistovní.

Prvou normou, ktorá oživila poistný trh v Českej republike, stanovila základné parametre pre konkurenčné prostredie a obnovila štátny dozor, bol zákon č. 185/1991 Zb. o poisťovníctve. Zákon zrušil existenciu územného monopolu štátnej poisťovne, čím otvoril trh pre vstup iných poisťovní. V súčasnosti je nahradený zákonom č. 277/2009 Zb. o poisťovníctve.

V rámci neživotného poistenia bolo podstatné prijatie zákona č. 168/1999 Zb. o poistení zodpovednosti z prevádzky vozidla.

Medzi ďalšie dôležité zákony legislatívneho rámca podľa informácií zverejnených Českou národnou bankou zaraďujeme zákon č. 89/2012 Zb. Občiansky zákonník a zákon č. 377/2005 Zb. o doplnkovom dohľade nad bankami, sporiteľňami a úverovými družstvami.

K zásadným legislatívnym zmenám na poistnom trhu došlo v dôsledku vstupu Českej republiky do Európskej únie. Významnosť pri zmenách bola kladená na harmonizáciu českej a európskej legislatívy.

Od prvého mesiaca roku 2005 začal účinkovať zákon č. 37/2004 Zb. o poistnej zmluve. Novinkou zákona bola možnosť uzavrieť poistenie s poisťovňou iného členského štátu bez toho, aby mala na území Českej republiky pobočku. Zákon platil do roku 2014, kedy bola prevedená nová právna úprava poistnej zmluvy v novom Občianskom zákonníku.

Pozmenenie zákona č. 39/2004 Zb. o poisťovníctve sa zaoberalo zmenou podmienok pre poisťovne z iných členských štátov, zvýšili sa požiadavky na kapitálovú vybavenosť a došlo k zmenám v politike poisťovní.

Medzi iné podstatné legislatívne predpisy, ktoré nadobudli platnosť, radíme zákon č. 38/2004 Zb. o poisťovacích sprostredkovateľoch a samostatných likvidátoroch, či zákon č. 47/2004 Zb. o poistení zodpovednosti z prevádzky vozidla, kde najpodstatnejšia zmena vychádzala zo zvýšenia limitu na škody.

Konečným cieľom legislatívneho rámca by mal byť čo najvyšší stupeň liberalizácie podnikania v poisťovacej oblasti a dosiahnutie optimálneho stavu medzi reguláciou a dereguláciou.

Dôležité postavenie na trhu má záujmové združenie pod názvom **Česká asociácia poisťovní**, skrátene ČAP. Jej úlohou je zastupovať, hájiť, koordinovať a presadzovať skutočné záujmy poisťovní. Asociácia vytvára pravidlá etického správania v poisťovníctve, vytvára nástroje na zabránenie vzniku poistných podvodov, zjednocuje pravidlá a postupy členov, zabezpečuje vzdelávanie a informovanosť členov.

V súčasnej dobe združuje 25 riadnych členov a 3 členov so zvláštnym štatútom. Medzi riadnych členov sa zaraďujú poisťovne podnikajúce na území Českej republiky v súlade so zákonom o poisťovníctve. Členovia so zvláštnym štatútom sú špeciálne združenia poisťovacích odborníkov a právnických osôb iných ako poisťovne, pôsobiace v komerčnom poisťovníctve a založené podľa špeciálnych zákonov.

3.3 Odvetvia neživotného poistenia

Neživotné poistenie kryje širokú škálu rizík neživotného charakteru ohrozujúcu ľudskú činnosť. Poisťovateľ nemôže s istotou predpovedať vznik poistnej udalosti a nie je možné dopredu určiť ani výšku poistného plnenia.

Neživotné poistenie je vždy vo forme **rizikového poistenia**. Nie je pri ňom jasné, či k vzniku poistnej udalosti dôjde, teda nie je isté ani či dôjde k poistnému plneniu. Pokiaľ k poistnej udalosti nedôjde, poisťovateľ poistné plnenie nevypláca. V neživotnom poistení môže dôjsť k opakovanému vzniku poistnej udalosti, čo je jeden z charakteristických rozdielov oproti životnému poisteniu.

Zmluvy sú uzatvárané na kratšie obdobie, prevažne na jeden rok s možnosťou automatického predĺženia. Z poistného sa obvykle nevytvárajú rezervy, a ak áno, sú v minimálnych čiastkach poistného.

Poistné zmluvy sú obvykle uzatvárané na **škodovom princípe**, kedy je možné odhadnúť skutočný rozsah škody. Pri škodovom poistení je nemožné získať od poistiteľa väčšie poistné plnenie než je škoda, nemôže dôjsť k obohateniu poisteného. Ak má poistený zjednané viaceré poistné zmluvy, jedno riziko je teda kryté viackrát, poistné plnenie ani v tomto prípade nemôže prekročiť reálnu škodu.

V súčasnosti sa na trhu neživotného poistenia vyskytuje veľký počet produktov, z ktorých si potenciálny zákazník môže vybrať. Poistitelia poskytujú klientom možnosť jednotlivé typy produktov kombinovať, čoho dôsledkom je komplexná ponuka poistnej ochrany.

Neživotné poistenie je obvykle rozdeľované do nasledujúcich oblastí, rozobraných v tejto kapitole:

- majetkové poistenie,
- poistenie zodpovedností za škody,
- poistenie finančných strát a záruk,
- neživotné poistenie osôb,
- cestovné poistenie.

3.3.1 Majetkové poistenie

Majetkové poistenie kryje dôsledky typov rizík, ktorých uskutočňovaním dochádza ku škode na majetku. Ide o neživotné poistenie, ktoré je rizikové, z poistného sa nevytvára rezerva a ak áno, tak z veľmi malej čiastky. Má škodovú formu poistenia, je možné určiť rozsah reálnej škody na majetku, nejde pri ňom o obohatenie klienta. Poistenie vzniká na základe poistnej zmluvy.

Na ocenenie škôd sa môže využiť poistenie na **časovú cenu**, poistenému je vyplatené poistné plnenie, ktoré je vo výške poisteného poškodeného majetku tesne pred poistnou udalosťou. Od ceny novej veci rovnakého druhu a akosti, ktorá platí v dobe poistnej udalosti, sa odráta čiastka vyjadrujúca opotrebenie majetku, čiže amortizácia.

Ďalej sa využíva poistenie na **novú cenu**, hodnota poistného plnenia sa určuje ako obstarávacia cena nového predmetu alebo ceny opravy, pomocou ktorej sa majetok dostáva do pôvodného stavu. V prípade novej ceny sa nepracuje s amortizáciou, ale len s obstarávacou cenou. V niektorých prípadoch sa môže použiť aj kombinácia poistení na časovú cenu a poistení na novú cenu.

Poistenie majetku býva diferencované podľa krytia rozsahu rizík. Poistenie môže byť uplatnené ako poistenie kryjúce **jedno určené riziko**, napríklad poistenie krupobitia v poľnohospodárskej oblasti.

Poistenie kryjúce niekoľko vymenovaných rizík patrí medzi riziká združené. Najtypickejší príklad je poistenie živelných rizík FLEXA, zahrňujúce krytie požiaru, úderu blesku, výbuchu, nárazu alebo pádu lietadla, stromov, stožiarov alebo iných predmetov.

Ďalším typom poistenia je poistenie proti všetkým rizikám, teda **poistenie All Risk**. Kryje všetky riziká spojené s poisteným majetkom. Uplatňujú sa pri ňom výluky rizík z poistenia. K najčastejším patrí výluka vojenského rizika.

Väčšina poistení majetku je konštruovaná ako poistenie na **plnú hodnotu**. Okrem poistnej čiastky je teda uplatňovaná aj poistná hodnota. **Poistná čiastka** je dohodnutá v poistnej zmluve a pri škodových poisteniach udáva hornú hranicu veľkosti poistného plnenia. **Poistná hodnota** predstavuje najvyššiu možnú majetkovú ujmu, ktorá môže nastať ako dôsledok poistnej udalosti.

V prípade keď sa poistná čiastka a poistná hodnota rovnajú, alebo je poistná čiastka vyššia ako poistná hodnota, poistné plnenie sa poskytne vo výške škody. Odškodné sa rovná utrpenej škode. Pokiaľ bude poistná čiastka nižšia ako poistná hodnota, dôjde k tzv. podpoisteniu, kedy je odškodnenie nižšie ako skutočná škoda. Stanovuje sa vynásobením výšky škody pomerom medzi poistnou čiastkou a poistnou hodnotou.

Majetkové poistenie bude ďalej v kapitole rozdelené na

- poistenie majetku obyvateľstva,
- poistenie priemyselných a podnikateľských rizík,
- poistenie poľnohospodárskych rizík.

3.3.1.1 Poistenie majetku obyvateľstva

Medzi najčastejšie využívané produkty poistenia majetku obyvateľstva sa zaraďuje poistenie domácnosti, poistenie budov a havarijné poistenie.

a) Poistenie domácnosti

Poistenie domácnosti patrí medzi veľmi významné produkty hlavne z hľadiska rozšírenia. Jeho dôležitosť a rozšírenosť je opodstatnená tým, že väčšina členov spoločnosti je súčasťou domácnosti, ktorá je tvorená súborom predmetov, slúžiacich k spotrebe a potrebe jej členov. Poistné plnenie sa najčastejšie vzťahuje na škody, ktoré sú spôsobené živelnými pohromami alebo odcudzením.

Predmetom poistenia nie je len jediná vec, ale aj súbor vecí nachádzajúcich sa ako v obytnom priestore bytu, tak aj v priestoroch, ktoré nie sú súčasťou bytu, ako napríklad pivnica alebo povala. Ide o zariadenie bytu, veci osobnej spotreby ako knihy, cennosti, starožitnosti, zbierky, príslušenstvo a stavebnú súčasť bytu. Zjednodušene povedané, všetko čo je možné z bytu odniesť, podlieha poisteniu domácnosti.

Veľkosť poistnej čiastky je určovaná ohodnotením predmetov zahrnutých v domácnosti. Môže byť stanovená na základe veľkosti plochy bytu vynásobenej koeficientom pre úroveň vybavenia, na základe zvolenej čiastky poistného podľa odhadu poistného alebo podľa podrobného dotazníka týkajúceho sa zariadenia a vybavenia.

Predmety, ako napríklad starožitnosti alebo umelecké diela, ktoré sa vymykajú svojou cenou alebo množstvom štandardnej výbave, sú v základnom poistení kryté iba do určitej výšky. Pokiaľ hodnoty týchto predmetov presiahnu poistnú čiastku, je možné k nim zjednať doplnkové poistenie.

Ponúkané produkty poistenia domácností sú vysoko diverzifikované medzi poisťovňami napríklad poistnou čiastkou, lokalitou kde sa domácnosť nachádza, úrovňou vybavenia domácnosti, veľkosťou plochy domácnosti alebo doterajším priebehom bez škôd.

b) Poistenie budov

Poistenie budov sa orientuje hlavne na živelné udalosti, ale je možné ho uzatvárať aj ako združené poistenie pre prípad iných rizík poškodzujúcich alebo

ohrožujúcich poistenú budovu. Do poistenia budov patria rodinné domy, byty a bytové domy, rekreačné objekty alebo objekty vo výstavbe.

Pri zjednaní poistnej zmluvy sa poistná čiastka môže stanoviť na základe poistnej čiastky stanovenej poisťníkom, na základe výpočtu uskutočneného poist'ovňou, kombináciou predošlých spôsobov alebo odhadnutím ceny na základe posudku znalca.

Rovnako ako pri poistení domácnosti je veľkosť poistného ovplyvňovaná umiestnením stavby, spôsobom zjednania poistenia, výškou poistnej čiastky alebo šírkou rizík, na ktoré sa poistenie vzťahuje.

Keďže poistenie patrí medzi majetkové poistenia, je zjednávané na plnú hodnotu. V prípade, že je stavba nadštandardne kvalitná, je možné u niektorých poisťovní poistiť ju aj na novú hodnotu.

c) Havarijné poistenie

Havarijné poistenie alebo poistenie kasko poskytuje držiteľovi vozidla v prípade vzniku škody na vozidle poistnú ochranu. Najčastejšie riziko tohto typu poistenia je riziko havárie. Niektoré poisťovne do neho začleňujú aj krytie rizika kolízie, živelné riziká, riziko odcudzenia a vandalstvo. Klientom sú k poisteniu poskytované asistenčné služby. Medzi výluky sa naopak radí škoda, ktorá bola zapríčinená pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, škoda na motorovom vozidle uskutočnená úmyselne, škoda spôsobená nesprávnou obsluhou alebo pokiaľ je motorové vozidlo technicky nespôsobilé.

Veľkosť poistného je diferencované podľa kritérií šoféra (vek, doba držania vodičského preukazu, počet osôb prevádzkujúcich motorové vozidlo), kritérií vozidla (jeho samotná hodnota, rok výroby, doba prevádzkovania, typ a značka vozidla, pôvod vozidla) a uplatnenia nástrojov diferenciácie poistného, kde ide o **uplatnenie účasti na škodovom priebehu a uplatnení účasti na poistnom plnení**.

Uplatnenie účasti na škodovom priebehu je ďalej rozdelené na poistenie s účasťou poisteného na škodovom priebehu a poistenia bez účasti poisteného na poistnom plnení.

Pri poistení s účasťou poistného na škodovom priebehu poistiteľ sleduje početnosť poistných udalostí. Priebeh bez škôd sa odmeňuje v podobe prémie v rámci poistného plnenia, alebo aj zľavou na poistnom. Tento **bonus** býva poskytnutý od

budúceho poistného obdobia. Opakom bonusu je tzv. **malus**, ktorý predstavuje zhoršenie podmienok za vyššiu než priemernú frekvenciu poistných udalostí. Uskutočňuje sa prirážkou na poistnom od nasledujúceho poistného obdobia, pred ktorým poistná udalosť vznikla. V prípade zjednania poistenia bez účasti poistného poisťovňa nezohľadňuje či ide o bezškodový priebeh.

Podľa uplatnenia účasti na poistnom plnení sa poistenie diferencuje na poistenie s účasťou na poistnom plnení a na poistenie bez účasti na poistnom plnení.

Pokiaľ sa na škode v určenej výške podieľa poistený, ide o poistenie s účasťou na poistnom plnení. V rámci konštrukcie poistenia je typické použiť **systém spoluúčasti**, ktorý zníži vyplácanú sumu poistného plnenia, ale zvolená percentuálna spoluúčasť mení aj sumu poistného. Poistné plnenie je vyplácané vo výške nákladov na opravu pokiaľ neprekročí hodnotu vozidla pred poistnou udalosťou.

V prípade poistenia bez účasti na poistnom plnení je každá škoda krytá v plnej výške poisťovňou.

3.3.1.2 Poistenie priemyselných a podnikateľských rizík

Ide o veľmi obsiahlu skupinu poistenia, ktorá v sebe skrýva veľké množstvo poistných produktov. Do poistení sa zaraďuje napríklad živelné poistenie, technické poistenie, dopravné poistenie, poistenie proti odcudzeniu a iné.

a) Živelné poistenie

Živelné poistenie, ako už vyplýva z názvu, kryje škody na majetku, ktoré boli spôsobené živelným rizikom. Do živelného rizika patrí požiar, výbuch, blesk, záplava, zrútenie skál, zemetrasenie, krupobitie a iné.

Živelné poistenie má často podobu poistného balíku FLEXA, do ktorého sa združujú riziká požiaru, úderu blesku, explózií, nárazu lietadla alebo jeho zrútenia, pád stromu, stožiaru alebo iného predmetu. Používaná je aj forma komplexného živelného poistenia AllRisks proti všetkým rizikám.

Výška hodnoty poistného sa odvíja hlavne od uvedenej hodnoty poisteného majetku, spoluúčasti podnikateľského subjektu na krytí vzniknutej škody a spoluúčasti poisteného. Veľkosť poistného závisí aj na veľkosti **integrálnej franšízy**, ktorá predstavuje čiastku dohodnutú v poistnej zmluve, do ktorej výšky sa nevypláca poistné

plnenie. Jej účelom je vylúčenie drobných škôd z poistenia. Poistné plnenie je najčastejšie založené na princípe novej ceny.

b) Technické poistenie

Do technických poistení zaradujeme niekoľko druhov poistenia, do ktorých patrí poistenie strojné, montážne a stavebné.

Strojné poistenie kryje škody vzniknuté v súvislosti s poškodením strojov alebo strojných zariadení, ktoré boli spôsobené ich prevádzkou. Obvykle sú kryté škody vzniknuté nedbanlivosťou alebo nešikovnosťou, nesprávnou obsluhou, konštrukčnou, materiálovou alebo výrobnou chybou po skončení záručnej doby, skratom a pretlakom pary. Poistná hodnota udaná poistníkom slúži ako základ výpočtu poistného, vychádza sa ďalej aj z ohodnotenia rizika a veľkosti uplatnenia integrálnej franšízy a spoluúčasti.

Všetky riziká spojené s montážou strojov alebo strojných zariadení sú kryté **montážnym poistením**. Montáž alebo inštalácia zariadenia sa vykonáva na mieste stavby. Zahrňuje krytie živelných a strojných rizík, ku ktorým sa pripája aj poistenie zodpovednosti.

Poistenie stavebných rizík kryje škody na stavebných dieloch a materiáli počas doby výstavby. V praxi sa často používa kombinácia obidvoch poistení do jedného produktu.

c) Poistenie proti odcudzeniu

Predmetom poistenia proti odcudzeniu je odcudzenie, poškodenie a zničenie majetku podnikateľského subjektu konaním páchatel'a, ktoré je možné označiť ako lúpežné prepadnutie alebo krádež.

Poist'ovne požadujú, aby boli poistené veci bezpečnostne zaistené. Nutnosť pri výplate poistného plnenia je kladená na odcudzenie alebo poškodenie, kedy musel páchatel' viditeľne prekonať prekážku alebo chrániace opatrenie majetku. Podľa stupňa chránenia sa potom poistenie ďalej diferencuje.

d) Dopravné poistenie

Dopravné poistenie je významné hlavne v medzinárodnom obchode, kedy je doprava často drahšia než prepravovaný tovar. Poistenie sa zjednáva pri doprave vecí, na situáciu, kedy by došlo k ich poškodeniu, zničeniu alebo strateniu. Sústreďuje sa na havarijné riziko, živelné riziká a riziká odcudzenia.

Podľa objektu poistenia sa rozčleňuje na poistenie škôd na prepravovaných veciach a predmetoch, nazývané aj poistenie kargo a poistenie škôd na dopravných prostriedkoch známe ako poistenie kasko. Poistené môžu byť aj ostatné potreby ako nájomné, dopravné alebo clo.

Podľa dĺžky trvania cesty je diferencované ako bežné poistenie a poistenie jednej cesty, prípadne určitej doby. Posledné delenie je podľa spôsobu prepravy, ktoré zastrešuje poistenie námornej dopravy, leteckej dopravy, vnútroštátnej dopravy a poistenie kombinovanej dopravy.

Sadzba poistného je ovplyvňovaná hodnotou prepravovaných výrobkov, hodnotou dopravného prostriedku a rizikami spojenými s prepravou. Do výluky z poistenia patria vo väčšom rozsahu politické a vojnové riziká.

Ide o jedno z vôbec najstarších poistení. V minulosti boli používané podmienky anglického námorného práva, ktoré sa využívajú dodnes ako základ všeobecných poistných podmienok väčšiny poisťovní.

3.3.1.3 Poistenie poľnohospodárskych rizík

Pri poistení poľnohospodárskych rizík sú okrem poistení uplatňujúcich sa v podnikateľskej oblasti používané aj poistenia špecializované, a to poistenie úrody plodín a poistenie hospodárskych zvierat.

a) Poistenie úrody plodín

Poistenie úrody plodín patrí medzi najkomplexnejšie a najdrahšie krytia v dôsledku pôsobenia veľkého množstva vplyvov. Kryje riziko majetkových škôd na rastlinnej produkcii. Spoluúčasť pri tomto druhu poistenia je z pravidla v pomerne vysokej miere.

Najčastejšie využívané je **poistenie krupobitia**, kryjúce iba riziko škôd na rastlinnej výrobe spôsobené krupobitím. Jeho výhodou oproti iným typom poistenia je jednoduchá preukázateľnosť a nezameniteľnosť s inými typmi škôd. Naopak, nevýhodou je, že z celkového objemu rizík riziko krupobitia predstavuje iba okolo 10%.

Ďalej je využívané **poistenie proti vybraným rizikám**, kde sa eliminuje hlavná nevýhoda poistenia krupobitia. Poisťovňa ponúka aj krytie iných rizík, ako napríklad víchrice, povodne, jarný mráz, škodcovia. Tvorí 25% z celkového objemu rizík, je teda obsiahlejšie a populárnejšie než poistenie krupobitia.

Posledný typ je aj najviac komplexný, tým pádom aj najdrahší. Ide o **poistenie úrody plodín**, ktoré kryje širokú škálu rizík. Pri uplatnení tejto formy poistenia je potrebné sústrediť sa na spôsob krytia škôd na rastlinnej produkcii, stanovenie normálnej veľkosti úrody a stanovenie vhodnej spoluúčasti.

Keďže každá plodina má inú rizikovosť a prácnosť, nepoistuje sa iba celková výroba ale aj úroda v skupinách. Používa sa aj špeciálne poistenie pre pracovné plodiny ako vinná réva alebo chmeľ. Z poistenia sú ale vylúčené takzvané medziprodukty ako krmoviny, o ktorých nie je presná evidencia. V súčasnosti je časť poistenia dotovaná ministerstvom poľnohospodárstva.

b) Poistenia hospodárskych zvierat

Hospodárske zvieratá sa primárne poistujú proti živelným rizikám, úrazovým rizikám, infekčným a neinfekčným chorobám. Existujú dva typy poistenia hospodárskych zvierat, buď poistenie hromadné, alebo individuálne poistenie hospodárskych zvierat.

Pri hromadnom type sa poistujú súbory hospodárskych zvierat ako napríklad kravy, ovce, kone a pod. Individuálne poistenie je použité pre zvieratá, ktoré sa chovajú k špecifickým účelom a oceňujú sa individuálnymi poistnými čiastkami ako napríklad závodné kone alebo domáce zvieratá.

Výskyt rizík je z veľkej časti určený subjektívnym pôsobením poľnohospodárov, preto je uplatňovaný systém bonus a malus, percentná spoluúčasť a **excedentná franšíza**, dohodnutá čiastka, ktorou sa poistený podieľa na krytí poistnej udalosti.

3.3.2 Poistenie zodpovednosti za škodu

Poistenie zodpovednosti za škodu kryje riziká, ktoré plynú zo skutočnosti, že poistený subjekt môže svojim správaním spôsobiť škodu inému subjektu nazývanému poškodený. Ide o škody na majetku, na zdraví, na živote alebo finančné škody. Dochádza pri ňom k špecifickému vyplácaniu poistného plnenia. Poistenému vznikne právo k náhrade škody poistiteľom, v tomto prípade však poistné plnenie nie je vyplatené priamo poistenému, ale poškodenému. Pohybuje sa v rozsahu, v akom za neho poistený odpovedá.

Poistenie má formu **prvého rizika**, čiže poistná čiastka, ktorá je ukotvená v poistnej zmluve znamená maximálny limit veľkosti poistného plnenia. Do poistného

plnenia sa zaraďuje náhrada škody (na zdraví, na veciach alebo ako finančná strata), náklady na obhajobu poisteného v súvislosti so škodou, náhrady za stratu zárobku, náhrada za vecnú škodu, jednorazové odškodnenie pozostalých, náhrada za náklady spojené s liečením alebo bolestné.

Poistenie by malo zahŕňať len udalosti, ktoré sú neočakávané a nie je možné im predísť. K poistnému plneniu nedochádza v prípade, že poistený spôsobil škodu úmyselne, nesplnil kroky na odvrátenie škody, škoda bola spôsobená osobe blízkej, s ktorou poistený žije v spoločnej domácnosti alebo priamym príbuzným.

Poistenie zodpovednosti za škodu je možné rozdeliť na zákonné poistenie, povinné zmluvné poistenie a dobrovoľné zmluvné poistenie.

V prípade **zákonného poistenia** sa jeho vznik, trvanie a aj zánik spája so splnením určitej skutočnosti, ktorá je definovaná zákonom. Subjektu teda vznikne povinnosť platiť poistné aj napriek tomu, že nedošlo k zjednaniu poistnej zmluvy. Na českom trhu aktuálne ide o jediný poistný produkt a to zákonné poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za pracovné úrazy a choroby z povolania.

Na rozdiel od zákonného poistenia, **povinné zmluvné poistenie** vzniká, ako už z názvu vyplýva, na zmluvnom základe. Zodpovednosť za škodu je poisťovaná povinne a jej vzniknutie je uložené právnou normou. Subjektu vzniká povinnosť poistenie zjednať, avšak má možnosť sám sa rozhodnúť, u ktorého poistiteľa túto skutočnosť vykoná. Ide hlavne o poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone povolania a poistenie zodpovednosti prevádzkovateľov civilných lietadiel.

Pokiaľ je poistenie uzavreté z vlastnej vôle poistníka, ide o **dobrovoľné zmluvné poistenie**. Poistník sa sám rozhoduje, či chce subjektívne vybrať riziko poistiť, a u ktorého poistiteľa ho poistí. Poistenie je uzavreté na základe poistnej zmluvy. V rámci poistného trhu ide o poistenie zodpovednosti za škody občana v bežnom živote, špeciálne poistenie zodpovednosti a poistenie zodpovednosti za škody podnikateľa.

3.3.2.1 Poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za pracovné úrazy a choroby z povolania

Povinnosť poistenia zodpovednosti zamestnávateľa za pracovné úrazy a choroby z povolania vzniká každému zamestnávateľovi v momente zamestnania prvého zamestnanca, ide teda o zákonné poistenie. Sadzba poistného je stanovená v právnom predpise a ďalej sa rozdeľuje podľa odvetvia činnosti zamestnávateľa. Pokiaľ zamestnávateľ neuhradí poistné riadne a včas, dochádza k mesačnej sankcii zvýšenia dlhovanej čiastky o 10%.

Ako poistná udalosť sa označuje vznik povinnosti pre zamestnávateľa nahradiť škodu. Zamestnávateľ má v tomto prípade právo, aby za neho poisťovňa nahradila škodu, ktorá bola spôsobená zamestnancovi pri pracovnom úraze alebo pri chorobe z povolania. Poistiteľ nemusí vyplatiť poistné plnenie z poistenia v prípade, že škoda bola spôsobená úmyselne, pod vplyvom drog, alkoholu alebo iných návykových látok.

Okrem povinnosti vzniku poistenia a odvádzania poistného má subjekt aj presne určenú poisťovňu, kde musí poistné odvádzat'. Na poistnom trhu v Českej republike ide o poisťovne Kooperativa a Česká pojišťovna. Pokiaľ došlo k zjednaniu poistenia k 31.12.1992, sú subjekty poistené u Českej pojišťovny, a. s., ostatní zamestnávateľia sú teda poistení v poisťovni Kooperativa a. s.

3.3.2.2 Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla patrí medzi povinné zmluvné poistenia, poistník teda nemá možnosť voľného rozhodnutia, či poistenie zjedná, alebo nie. Vlastník motorového vozidla sa ale môže slobodne rozhodnúť, u ktorého poistiteľa sa poistí. Povinnosť poistenia je založená na vysokej závažnosti rizík s ním spojenými. Vďaka každoročnému zvyšovaniu počtu motorových vozidiel na cestách stúpa aj riziko, ktoré je s ich prevádzkou spojené.

Poistený má na základe poistnej zmluvy právo, aby poisťovňa za neho uhradila škodu, za ktorú je poistený zodpovedný tým, ktorí boli v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla poškodení.

Poistiteľ uhradí za poisteného škodu, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, pokiaľ sa jedná o

- škodu na zdraví alebo usmrtenie,
- ušlý zisk,
- škody vzniknuté poškodením, zničením alebo stratou vecí,
- účelné náklady spojené s právnym zastúpením.

Naopak poisťiteľ nehradí

- škodu, ktorú utrpel šofér vozidla,
- škodu, za ktorú poistený zodpovedá svojim príbuzným,
- škodu, ktorá vznikla manipuláciou s nákladom stojaceho vozidla,
- škodu na vozidle, ktorá sa vzťahuje na poistenie.

Na základe vysokých súm poistného plnenia došlo k ukotveniu minimálnych limitov v poistných zmluvách. Pri škode na zdraví alebo usmrtení je limit 35 mil. Kč na každého zraneného alebo usmrteného, pri škode na majetku je to 35 mil. Kč bez ohľadu na počet poškodených. Do budúcnosti je očakávané zvýšenie limitov.

Ako určitá forma motivácie pre vodičov je používaný **system bonus a malus**.

Profesijná organizácia s oprávnením poskytovať na území Českej republiky poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla má názov **Česká kancelária poisťitel'ov**. Spravuje garančný fond, vytvorený z príspevkov poisťitel'ov a z poistného zo zahraničného poistenia.

Z fondu sa hradia plnenia škôd spôsobené neznámym vozidlom a neznámou osobou, spôsobené prevádzkou vozidla bez poistenia zodpovednosti alebo spôsobené prevádzkou cudzozemského vozidla, ktorému na území ČR nevzniká povinnosť poistenie uzavrieť. Medzi ďalšie činnosti patrí vedenie evidencií a štatistík, splnenie úloh a zabezpečenie členstva v medzinárodnej Rade kancelárií a prevádzka poistenia príslušníkov cudzích štátov, pokiaľ nie sú držiteľmi zelenej karty.

3.3.2.3 Profesijné zodpovednostné poistenie

Profesijné zodpovednostné poistenie je určené pre viaceré profesie, pri ktorých osoba, ktorá ich vykonáva, zodpovedá zo zákona za profesijné omyly a chyby. Poistenie môže byť dobrovoľné alebo zmluvne povinné, do ktorého je možné zaradiť poistenie

určené pre lekárov, advokátov, daňových poradcov, audítorov, patentových zástupcov, poisťovacích sprostredkovateľov, komerčných právnikov, súdnych znalcov a ďalších.

3.3.2.4 Všeobecné zodpovednostné poistenie

Všeobecné zodpovednostné poistenie zahŕňa širokú škálu druhov poistenia pre jednotlivca alebo pre podnikateľské subjekty. Medzi najviac používané typy tohto poistenia patrí poistenie občianskej zodpovednosti a poistenie obecnej zodpovednosti za škodu podnikateľských subjektov.

Poistenie občianskej zodpovednosti poskytuje ochranu pre prípad vzniku škody, ku ktorej môže dôjsť pri činnostiach alebo situáciách v bežnom živote. Medzi najčastejšie využívané produkty poistenia patrí poistenie *zodpovednosti za škody v bežnom občianskom živote*, ktoré kryje škody vzniknuté tretej osobe v súvislosti s bežnou činnosťou. Do bežnej činnosti sa zaraďuje činnosť súvisiaca s užívaním bytu, s konaním maloletých detí, nezáväzným vykonávaním športov, činnosť pracovného charakteru a ostatné činnosti bežného občianskeho života.

Medzi ďalší často využívaný typ zaraďujeme *poistenie zodpovednosti, ktoré vyplýva z vlastníctva drobných zvierat* ako psov, mačiek, vtákov atď., ale iba v prípade, že zvieratá nie sú použité k účelom na dosiahnutie zisku.

Podnikateľský subjekt má taktiež možnosť krytia škôd na zdraví, úmrtí a finančnej straty spojenej s výkonom činnosti subjektu. Túto možnosť mu poskytuje **poistenie obecnej zodpovednosti za škodu podnikateľských subjektov**. Poistenie zahŕňa poistenie zodpovednosti za výrobok vďaka ktorému sa kryje škoda vzniknutá v súvislosti s používaním určitého výrobku. Je späté so škodami vzniknutými chybou výrobku. Pri zjednávaní poistenia sa riziko ohodnocuje na základe výšky obratu, dĺžky doby, kedy je produkt v predaji, oblasť, kde sa produkt predáva. Chybový výrobok nemusí byť len určitá vec, ale je možné považovať zaň aj vykonanú službu, ak sa chyba objaví po predaji.

Okrem neho poistenie obsahuje *environmentálne poistenie* vzťahujúce sa na škody na životnom prostredí a *poistenie zodpovednosti za škodu manažérov, riaditeľov alebo členov predstavenstva*.

3.3.3 Poistenie finančných strát a záruk

Poistenie finančných rizík kryje dôsledky rizík prerušenia prevádzky nazývané aj ako rizika šomážne, úverové riziká, riziká nesplnenia finančného záväzku voči inej osobe, riziká spojené s právnou ochranou.

3.3.3.1 Poistenie rizika prerušenia prevádzky

Poistenie pre prípad prerušenia prevádzky kryje následné škody a zabezpečuje finančné ujmy, ktoré vznikli v dôsledku prerušenia prevádzky. K zastaveniu prevádzky mohlo dôjsť z dôvodu živeľnej pohromy alebo inej udalosti. Používa sa hlavne v prípadoch väčších škôd, ktoré môžu mať za dôsledok zastavenie výroby.

Veľkosť poistnej čiastky sa odvádza od hrubého zisku. Ten v sebe zahŕňa ušlý zisk ale aj fixné náklady. Príležitostne môže dôjsť aj k zahrnutiu dodatočných nákladov, čiže nákladov, ktoré podniku vzniknú pri náhradnom riešení prerušenia prevádzky.

Poistné plnenie vychádza z výšky hrubého zisku pred uskutočnením poistnej udalosti, sumy fixných nákladov a dodatočných nákladov, ide teda o poistenie na plnú hodnotu. Vypláca sa po určitú dobu, obvykle maximálne do jedného roka. Stanovená poistná doba má majiteľa motivovať k tomu, aby čo najrýchlejšie obnovil pozastavenú prevádzku.

Pre poistenie je typická tzv. **časová franšíza**. Stanoví sa obdobie, po ktoré poistné plnenie nie je vyplácané. Pokiaľ doba prerušenia bude kratšia ako toto obdobie, poistné plnenie by poisťovňou vôbec nebolo vyplácané.

3.3.3.2 Poistenie úveru

Predmetom poistenia úveru sú finančné straty vzniknuté pri nesplácaní poskytnutého úveru. Poisteným subjektom môže byť podnikateľ aj banka. Pri vzniku škody, ktorá zhoršuje klientovi jeho finančnú situáciu, bude tento fakt pôsobiť negatívne aj na banku. Pre krytie úverového rizika sa používajú nástroje ako banková záruka, faktoring, forfaiting, ručenie a podobne.

Pred uzavretím zmluvy si poisťiteľ preveruje získané informácie o poistencovi, medzi ktoré patrí bonita dlžníka, dĺžka úveru, bonita krajiny dovozcu, individuálne riziká a podobne.

Poistné plnenie je obmedzené hornou hranicou, ide teda o poistenie na prvé riziko. Medzi výluky z poistenia obvykle patria vojnové riziká, politické riziká a riziko platobnej nevôle. Zvyčajne je zjednávaná percentuálna spoluúčasť klienta na škode.

Úverové riziká je možné rozdeliť na komerčné úverové riziká obsahujúce nevôľu dlžníka zaplatiť v stanovenej lehote, platobnú neschopnosť a kurzové riziká. Druhá skupina rizík sú riziká politické, zahŕňajúce platobné problémy dlžníka vyvolané politickými udalosťami, administratívnymi rozhodnutiami a opatreniami alebo prírodné katastrofy.

3.3.3.3 Poistenie právnej ochrany

Poistenie právnej ochrany zahŕňa krytie nákladov poisteného v súvislosti s právnymi úkonmi. Existuje pri ňom špeciálna požiadavka, kedy sa musí uskutočňovať zvlášť od iných poistných produktov kvôli ochrane proti vzniku stretu záujmov. Poistenie právnej ochrany sa ďalej prispôsobuje daným oblastiam ako poistenie právnej ochrany podnikateľských subjektov, vozidiel, rodiny, nehnuteľnosti a iné.

Poistenie právnej ochrany vozidiel môže zahrňovať iba osobu šoféra, alebo sa týkať vozidla. V druhom prípade sú obsiahnuté viaceré osoby ale iba k boli všetky tieto osoby oprávnené vozidlo používať. Zväčša je toto poistenie využívané v občianskoprávných konaniach o náhrady škody z dopravných nehôd, v trestnom alebo správnom konaní, z dôvodu spáchania trestného činu z nedbanlivosti alebo priestupku z nedbanlivosti pri riadení vozidla.

V prípade *poistenia právnej ochrany nehnuteľnosti* sa medzi riešené oblasti práva zaraďuje náhrada škody, právne poradenstvo aj záväzkové, nájomné, susedské, trestné a priestupkové právo.

Poistenie právnej ochrany rodiny zahrňuje do krytia poistenú osobu, manžela (manželku), druha (družku), nepľnoleté deti a ďalšie osoby žijúce v domácnosti, ako napríklad opatrovateľky či pomocné sily v domácnosti. Rieši oblasť občianskoprávných vzťahov, zmluvných sporov, poistného, susedského, vlastníckeho a nájomného práva.

V rámci poistného plnenia sú teda kryté náklady na svedkov a súdnych znalcov, výdaje poisteného za cestu k súdnemu riadeniu, súdne výdaje a náklady a podobne. Dôležitou súčasťou poistenia sú aj asistenčné služby a poskytovanie právnych rád.

3.3.3.4 Poistenie záruk

Poistenie záruk je určené na krytie škôd, ktoré vznikli tretej osobe z dôsledku nesplnenia záväzkov poisteného voči tretej osobe. Predstavuje písomný záväzok poisťiteľa poskytnúť poistné plnenie tretej osobe, voči ktorej má poistený nesplnené zmluvné povinnosti.

Poistenie záruk sa vyskytuje v mnohých podobách, medzi ktoré patrí aj *poistenie zmluvných záruk* uplatňujúce sa na trhu vedľa bankových záruk. Ide o špecifický typ produktu poistení finančných strát. Požaduje podrobné preverenie finančnej situácie poisteného subjektu. V prípade nedodržania zmluvy poisteným je náhrada škody vyplatená poisťovňou tretej osobe, ktorá je zákazníkom poisteného.

Patrí sem *poistenie cestovných kancelárií* pre prípad úpadku, kedy predmetom poistenia sú škody vzniknuté zo zlého hospodárenia cestovných kancelárií a ich negatívny dopad na klientov. Za zmienku stojí aj poistenie záruky pre prípad krachu cestovnej agentúry zavedené ako povinne zmluvné poistenie v súvislosti s ochranou zamestnanca týchto agentúr.

3.3.4 Neživotné poistenie osôb

Slúži na poistenie zdravotného rizika. Na poistnom trhu sa najčastejšie využíva poistenie pre prípad úrazu a nemocenské poistenie.

3.3.4.1 Úrazové poistenie

Základ úrazového poistenia je krytie trvalých následkov úrazu a smrť následkom úrazu. Je dôležité dobre definovať pojem úraz, ktorý je v poisťovníctve definovaný ako náhle alebo neočakávané pôsobenie vonkajších síl alebo vlastnej telesnej sily nezávislej na vôli poisteného. K úrazu muselo dôjsť počas trvania súkromného poistenia a týmto úrazom muselo byť poistenému spôsobené poškodenie zdravia alebo smrť.

Výplata poistného plnenia v úrazovom poistení vzniká v prípade, keď úraz spôsobí prechodné alebo trvalé fyzické poškodenie zdravia alebo vedie k smrti poisteného.

Poistenie býva obvykle zjednávané ako samostatný druh poistenia alebo v rámci združených poistení, predovšetkým so životnými rizikami, ale aj v rámci cestovného poistenia, poistenia detí a poistenia vozidiel.

Veľkosť poistného sa odvíja od veľkosti poistnej čiastky, rizikovosti a typu zjednaného poistného plnenia. Poistné sa ďalej špecifikuje podľa rizikovosti činností vykonávaných poisteným.

Poistné plnenie má povahu jednorazového plnenia, prípadne ako opakovaná platba na obmedzené obdobie alebo doživotne. Poistiteľ môže odmietnuť vyplatenie poistného plnenia. Medzi tieto výluky patria

- úrazy spojené s vojnou, občianskymi nepokojmi, teroristickými činmi,
- úrazy spojené so samovraždou alebo úmyselným sebapoškodením,
- ujmy na zdraví vzniknuté kvôli duševnej poruche alebo poruche správania,
- k úrazu došlo vplyvom požitia alkoholu, liekov alebo iných omamných látok.

3.3.4.2 Komerčné nemocenské poistenie

Nemocenské poistenie je vlastne doplnkom povinného štátneho zdravotného poistenia a povinného sociálneho nemocenského poistenia. Používa sa v prípade keď nie sú potreby klienta kryté povinným poistením.

Poistná udalosť vznikla na základe pracovnej neschopnosti v dôsledku úrazu alebo choroby. Poistné plnenie je tvorené ako dočasná náhrada vypadnutého príjmu. Medzi často používané patria poistenie denného odškodného, čiže poistenie dennej dávky pri pracovnej neschopnosti a poistenie denného odškodného pri pobyte v nemocnici.

Poistenie dennej dávky pri pracovnej neschopnosti býva spravidla využívané osobami, ktoré nie sú obsiahnuté do sociálneho nemocenského poistenia alebo ako doplnkové poistenie využívané hlavne ľuďmi s vyššími príjmami, ktorým by povinné sociálne nemocenské poistenie pokrylo len malú časť ich príjmu.

Výška poistného plnenia je buď dopredu určená, alebo sa odvíja od ušlého príjmu. Uplatňuje sa tu časová franšíza, teda doba, po ktorú poisťovňa ešte poistné plnenie nevypláca. Je uplatňovaná z dôvodu, že poistenie kryje hlavne dlhodobú pracovnú neschopnosť.

3.3.4.3 Komerčné zdravotné poistenie

Komerčné zdravotné poistenie sa uplatňuje ako nadstavba verejného zdravotného poistenia. Poistenie je využívané osobami, ktoré sa nepodieľajú na povinnom zdravotnom poistení, a taktiež sa využíva na krytie zdravotných rizík, ktoré nie sú zahrnuté v povinnom zdravotnom poistení.

Poistná udalosť v tomto prípade vzniká pri potrebe nevyhnutnej lekárskej starostlivosti. Zaraďuje sa k nemu poistenie na nadštandardnú starostlivosť v prípade hospitalizácie, zmluvné zdravotné poistenie pre cudzincov s dlhodobým pobytom, poistenie liečebných výdavkov v zahraničí, stomatologické poistenia a iné.

Zdravotné poistenie cudzincov je určené pre cudzích štátnych príslušníkov. Patrí medzi povinné poistenia, cudzinci majú povinnosť zjednať poistenie. Jeho súčasťou je úhrada nákladov, pokiaľ dôjde k neodkladnému ošetrovaniu alebo hospitalizácii v zdravotníckom zariadení na území ČR. Majú možnosť sa pripoistiť na určité typy pobytov (turistický, pracovný), športové súťaže, extrémne športy a vyšší limit poistného plnenia.

Poistenie liečebných výdavkov kryje liečebné náklady spojené s vycestovaním do zahraničia. Predstavuje najvýznamnejšiu časť cestovného poistenia. Kryje liečebné náklady ako lieky, pobyt v nemocnici, repatriáciu. Súčasťou poistenia sú aj asistenčné služby.

3.3.5 Cestovné poistenie

Cestovné poistenie slúži na zabezpečenie klientov pri vycestovaní do zahraničia. Do rozsahu poistenia zvyčajne patrí poistenie liečebných výdavkov a asistenčných služieb, poistenie batožiny, úrazové poistenie, poistenie zodpovednosti, právnej ochrany, zrušenia cesty, prerušenia cesty, extrémnych športov alebo poistenie storna.

Obvyklá maximálna doba trvania poistenia je do jedného roka. Poistné sa určuje na základe rozsahu poistného krytia a skutočnej doby trvania poistenia. Poistovňa môže k poistnému prirátat' prirážku v prípade, že ide o osoby, ktoré cestujú s cieľom vykonávať niektoré druhy športov alebo pracovať, ďalej osoby v staršom veku, atď.

Špecifikom cestovného poistenia, sú už zmienené asistenčné služby. Ide o služby, ktoré poistenému zjednodušujú situáciu v zahraničí, napríklad vyhľadáním

najbližšieho zdravotníckeho zariadenia, pomoc pri tlmočení, odvoz do hotela po nehode a iná nadštandardná starostlivosť.

4 Hodnotenie úrovne trhu neživotného poistenia v Českej republike

Pre potreby zhodnotenia úrovne trhu neživotného poistenia v ČR sú v nasledujúcej časti bakalárskej práce použité ukazovatele, ktoré boli charakterizované v druhej kapitole. Práca sa zaoberá obdobím trvajúcim 10 rokov, konkrétne od roku 2009 po rok 2018.

Pri hodnotení úrovne sa vychádza z údajov získaných zo štatistík Českej asociácie poisťovní a výročných správ vybraných poisťovní na trhu. Keďže podiel členov ČAP na celkovom predpísanom poistnom v roku 2018 dosiahol 98%, je možné považovať ich výsledky za vzorové pre celý poistný trh. Z tohto dôvodu bude práca vychádzať z údajov poisťovní, ktoré patria do Českej asociácie poisťovní.

4.1 Počet uzavretých poistných zmlúv

Pomocou ukazovateľa počtu uzavretých poistných zmlúv sa sleduje záujem subjektov na trhu po poistení. Hodnoty sú zaznamenané v tabuľke 4.1.

Tab. 4.1 Počet uzavretých poistných zmlúv v neživotnom poistení

Rok	Počet zmlúv v NP (kus)	Medziročné tempo rastu v NP (%)	Počet zmlúv na celom trhu (kus)	Medziročné tempo rastu na celom trhu (%)	Podiel v NP a na celom trhu (%)
2009	18 928 002	–	25 907 050	–	73,06
2010	18 914 988	-0,07	25 822 324	-0,33	73,25
2011	19 407 850	2,61	26 045 777	0,87	74,51
2012	19 863 521	2,35	26 482 535	1,68	75,01
2013	20 414 451	2,77	26 804 984	1,22	76,16
2014	20 492 854	0,38	26 564 895	-0,90%	77,14
2015	21 232 480	3,61	27 042 556	1,80%	78,52
2016	21 890 929	3,10	27 580 582	1,99%	79,37
2017	22 969 457	4,93	28 441 284	3,12%	80,76
2018	23 449 694	2,09	28 790 106	1,23%	81,45

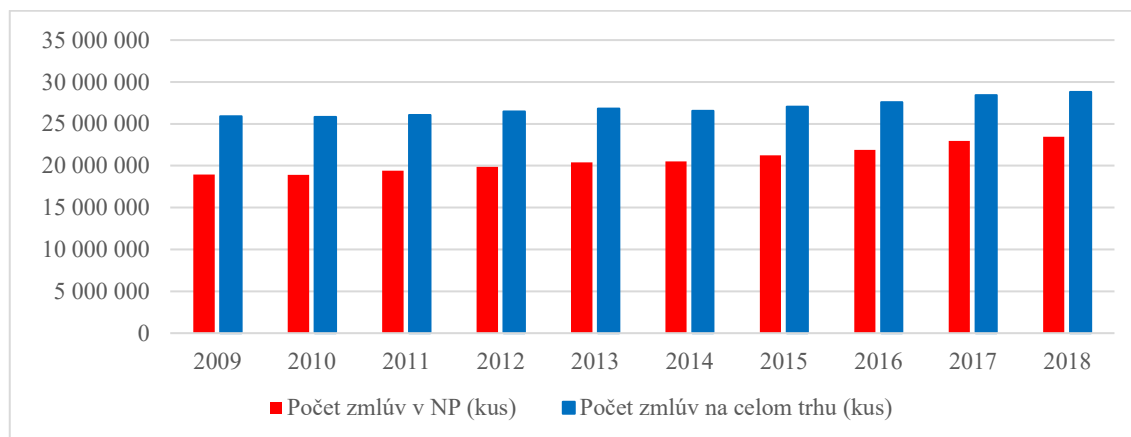
Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

Vývoj ukazovateľa počtu uzavretých poistných zmlúv, až na mierny pokles v roku 2010, konštantne stúpal. Jeho rast značí o každoročne sa zvyšujúcom záujme o poistnú ochranu na trhu. Najvyššiu hodnotu ukazovateľ dosiahol v roku 2018. Počet zmlúv v neživotnom poistení bol 23 449 694 kusov, čo tvorí 81,45% z 28 790 106 kusov uzavretých zmlúv na celom trhu.

Oproti roku 2009 ukazovateľ v neživotnom poistení vzrástol v roku 2018 o zhruba 24%. Vývoj ukazovateľa odzrkadľuje vyšší záujem subjektov na trhu o poistnú ochranu.

Z informácií je možné usúdiť, že počet uzavretých poistných zmlúv v neživotnom poistení tvorí každoročne výrazný podiel na celom trhu. Vývoj ukazovateľa je zachytený v grafe 4.1.

Graf 4.1 Počet uzavretých poistných zmlúv v neživotnom poistení

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

4.2 Hrubé predpísané poistné

Ukazovateľ hrubého predpísaného poistného označuje poistné, ktoré bolo na základe poistných zmlúv predpísané v príslušnom roku. Hodnoty ukazovateľa sú zaznamenané v tabuľke 4.2.

Tab. 4.2 Hrubé predpísané poistné neživotného poistenia

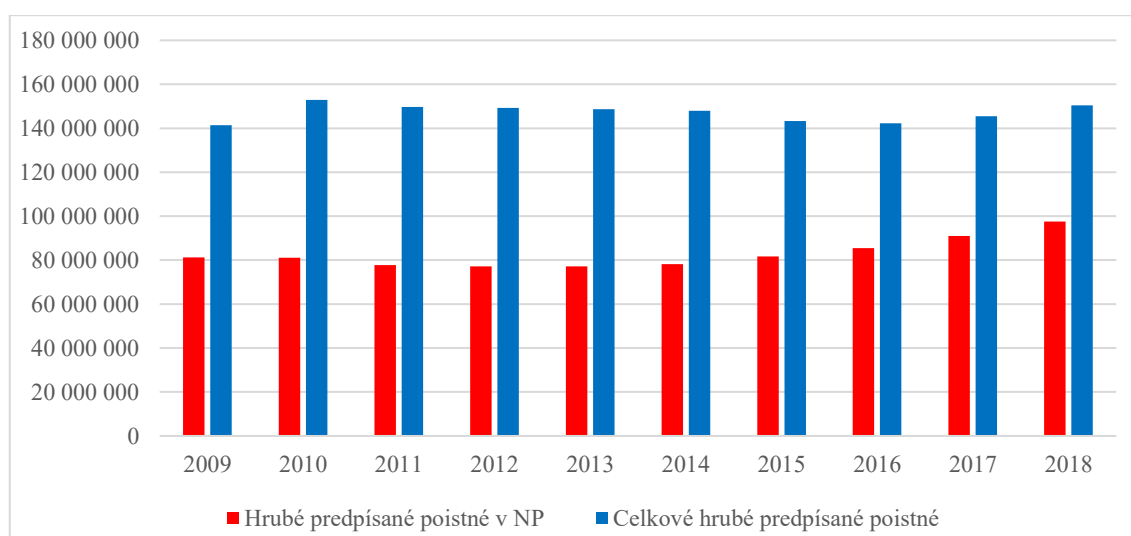
Rok	Hrubé predpísané poistné v NP (tis. Kč)	Medziročné tempo rastu v NP (%)	Celkové hrubé predpísané poistné (tis. Kč)	Medziročné tempo rastu na celom trhu (%)	Podiel v NP a na celom trhu (%)
2009	81 212 599	—	141 398 538	—	57,44
2010	81 092 468	-0,15	152 857 224	8,10	53,05
2011	77 732 674	-4,14	149 741 775	-2,04	51,91
2012	77 223 959	-0,65	149 279 801	-0,31	51,73
2013	77 134 750	-0,12	148 711 783	-0,38	51,87
2014	78 203 030	1,38	147 955 803	-0,51	52,86
2015	81 682 284	4,45	143 286 063	-3,16	57,01
2016	85 521 922	4,70	142 232 293	-0,74	60,13
2017	91 029 501	6,44	145 505 521	2,30	62,56
2018	97 533 954	7,15	150 388 932	3,36	64,85

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

Z informácií zachytených v tabuľke vyplýva klesajúci trend hrubého predpísaného poistného v neživotnom poistení trvajúci až do roku 2013. Od roku 2014 sa hodnoty opäť začínajú zvyšovať až na najvyššiu hodnotu počas celého sledovaného obdobia, a to konkrétne 97 533 954 tisíc Kč v roku 2018. Zmeny hodnôt ukazovateľa sú opodstatnené ekonomickým vývojom v rokoch, výskytom prírodných katastrof alebo legislatívnymi zmenami.

Informácie z tabuľky 4.2 sú pre lepšie znázornenie vývoja ukazovateľa zaznamenané v grafe 4.2.

Graf 4.2 Hrubé predpísané poistné v neživotnom poistení

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009-2018

Medzi prvé významné obdobie vývoja ukazovateľa patrí rok 2011. Tempo rastu sa oproti roku 2010 dostalo do záporných hodnôt. Išlo o pokles o -4,14%, teda najväčší počas 10-ročného obdobia. Hodnoty tempa rastu poklesli aj na celom trhu o zhruba 2%, nešlo však o najväčší pokles za celé obdobie. Zmena je vysvetliteľná menšou potrebou zo strany obyvateľstva poistiť sa proti živelným pohromám, ktoré boli na ústupe v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Popis živelných udalostí aj s ich dopadmi je uvedený v Prílohe 1.

Vývoj hodnôt v rokoch 2012 a 2013 bol stabilný. Zmena tempa rastu na kladné hodnoty bola zaznamenaná od roku 2014. Vzostup ukazovateľa v neživotnom poistení oproti roku 2013 bol opodstatnený postupným rastom v oblasti poistenia vozidiel, ktorý je aj s inými vybranými typmi poistenia zaznamenaný v Prílohe 2. Roky 2015 a 2016 sa vyvíjali veľmi stabilným tempom, každoročne rástli o zhruba 4%.

Pozitívne výsledky tempa rastu HPP sa zopakovali aj v roku 2017, nárast ukazovateľa oproti minulému roku o 6,44% a v roku 2018, tempo rastu zhruba 7%. Pri porovnaní roku 2018 s rokom 2009 nastalo zvýšenie HPP v neživotnom poistení o zhruba 21%. V roku 2018 bola hodnota celkového HPP 150 388 932 tis. Kč, oproti roku 2009 nastalo zvýšenie o zhruba 6 %. Z hodnôt ukazovateľa je viditeľný výrazne vyšší rast na strane neživotného poistenia.

Rast bol spôsobený hlavne vývojom v poistení majetku, poisteniach vozidiel, s najväčším zástupom v havarijnom poistení a ďalej v rámci poistení zodpovednosti. Vývoj ukazovateľa je pozitívny, ľudia a firmy si uvedomujú riziká, ktoré ich ohrozujú a majú záujem si ich zabezpečiť.

Každoročne najvyšší podiel na predpísanom poistnom má poistenie zodpovednosti z prevádzky vozidla. Vysoké hodnoty dosahuje najmä kvôli jeho forme na českom poistnom trhu, pretože ide o povinne zmluvné poistenie. Zaradenie do tejto skupiny znamená, že každý jeden občan, ktorý má vo vlastníctve vozidlo, musí toto vozidlo aj poistiť. Pri poistení zodpovednosti z prevádzky vozidla sú vyplácané škody spôsobené majiteľom vozidla. Keďže vlastníctvo automobilu sa stalo už viac menej samozrejmosťou, je zrejmé, že tento typ poistenia patrí, aj vďaka jeho povinnému charakteru, medzi tie najpoužívanejšie.

4.2.1 Priemerné poistné na jednu poistnú zmluvu

Pomocou ukazovateľa priemerného poistného na jednu poistnú zmluvu sa vyjadruje, aká výška predpísaného poistného pripadá na jednu uzavretú zmluvu. Jeho hodnota je zistená pomocou vzorca 2.1.

Hodnoty priemerného poistného na jednu poistnú zmluvu sú zaznamenané v tabuľke 4.3.

Počas sledovaného obdobia v neživotnom poistení priemerné hodnoty klesali do roku 2014, v ktorom dosiahol minimum 3816 Kč na jednu poistnú zmluvu. Nárast nastal hneď v nasledujúcom roku 2015 a pokračoval do roku 2018, v ktorom dosiahol hodnotu 4 159 Kč. Ide o prvé zvýšenie priemerného poistného na jednu poistnú zmluvu nad hodnotu 4 000 Kč od roku 2011. Táto hodnota však neprekonala maximum ukazovateľa z roku 2009.

Tab. 4.3 Priemerné poistné na 1 poistnú zmluvu

Rok	Priemerné poistné na 1 PZ v NP (tis. Kč)	Medziročné tempo rastu v NP (%)	Priemerné poistné na 1 PZ na celom trhu (tis. Kč)	Medziročné tempo rastu na celom trhu (%)	Podiel v NP a na celom trhu (%)
2009	4291	–	5458	–	78,61
2010	4287	-0,08	5920	8,46	72,42
2011	4005	-6,58	5749	-2,88	69,67
2012	3888	-2,93	5637	-1,95	68,97
2013	3864	-0,61	5548	-1,58	69,65
2014	3816	-1,24	5570	0,39	68,52
2015	3847	0,81	5299	-4,87	72,61
2016	3907	1,55	5157	-2,67	75,76
2017	3963	1,44	5116	-0,79	77,46
2018	4159	4,95	5224	2,10	79,62

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

4.3 Počet vybavených poistných udalostí

Vývojom ukazovateľa počtu vybavených poistných udalostí sa zaoberá tabuľka 4.4.

Tab. 4.4 Počet vybavených poistných udalostí v neživotnom poistení

Rok	Počet vybavených PU v NP (ks)	Medziročné tempo rastu v NP (%)	Počet vybavených PU na celom poistnom trhu (ks)	Medziročné tempo rastu na celom trhu (%)	Podiel v NP a na celom trhu (%)
2009	1 461 763	–	2 450 102	–	59,66%
2010	1 637 456	12,02	2 700 439	10,22	60,64%
2011	1 582 120	-3,38	2 692 746	-0,28	58,75%
2012	1 591 520	0,59	2 673 570	-0,71	59,53%
2013	1 643 804	3,29	2 794 840	4,54	58,82%
2014	1 696 165	3,19	2 952 040	5,62	57,46%
2015	1 746 257	2,95	2 753 783	-6,72	63,41%
2016	1 822 522	4,37	2 738 749	-0,55	66,55%
2017	1 956 872	7,37	2 782 413	1,59	70,33%
2018	1 946 836	-0,51	2 724 084	-2,10	71,47%

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

Z informácií z tabuľky je možné uviesť, že vývoj za sledované obdobie nebol konštantný. Hodnoty ukazovateľa sa pohybovali v rozmedzí medzi 1,46 až zhruba 1,96 miliónov poistných udalostí. Počet vybavených poistných udalostí býva z veľkej časti ovplyvnený hlavne výskytom živelných pohrôm a počtom udalostí spojenými s

havarijným poistením vozidla alebo poistením zodpovednosti. Ide teda o faktory, ktoré sú ťažko predvídateľné.

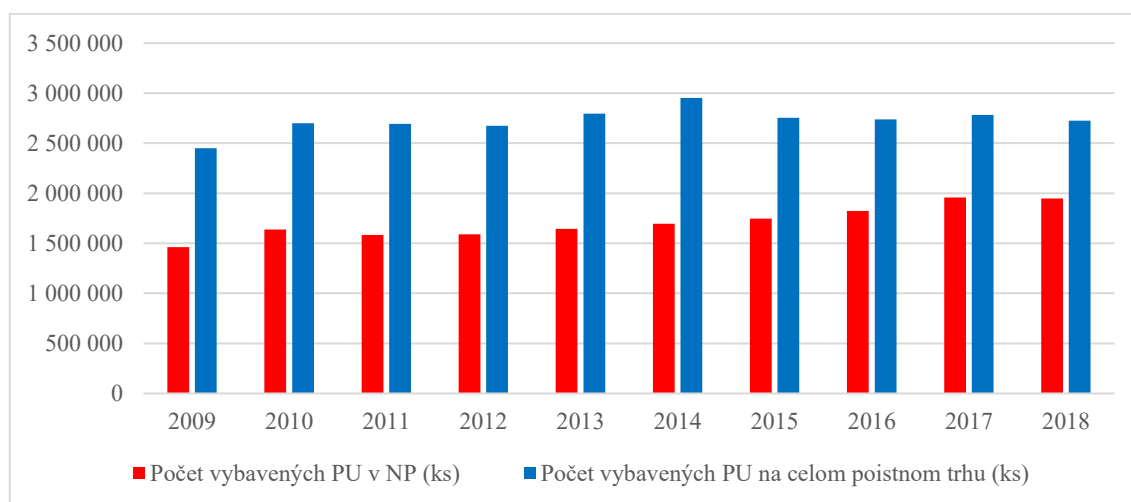
Ukazovateľ v neživotnom poistení dosiahol v roku 2010 nárast oproti roku 2009 o 12,02%, išlo o najvyšší nárast medziročného tempa rastu v rámci celého 10-ročného obdobia. Na celom poistnom trhu bol najvyšší nárast, konkrétne 10,22%, zaznamenaný v tom istom období. Tento rok je významný hlavne kvôli vysokej frekvencii živelných katastrof. Ich následkom boli poisťovne vysoko zaťažené nahlasovanými poistnými udalosťami, či už z dôvodu povodní, krupobitia alebo snehovej kalamity.

Druhý najvyšší nárast počtu vybavených poistných udalostí v neživotnom poistení bol dosiahnutý v roku 2017, kedy bolo vybavených 1 956 872 poistných udalostí. K rastu značne prispel orkán Herwart v poslednej štvrtine roka. Okrem živelných udalostí sa na náraste podieľal aj počet vybavených poistných udalostí v havarijnom poistení.

V roku 2018 nastal mierny pokles hodnôt, napriek tomu je počet vybavených poistných udalostí o takmer 500 tisíc vyšší oproti začiatku sledovaného obdobia v roku 2009. Zvýšenie majú na svedomí iné typy poistenia, ako napríklad havarijné poistenie, kde sa počet náhodných udalostí každoročne zvyšuje. Vývoj vybraných typov neživotného poistenia je zaznamenaný v Prílohe 3.

Porovnanie počtu vybavených poistných udalostí v neživotnom poistení a na celom trhu je zaznačený v grafe 4.3.

Graf 4.3 Počet vybavených poistných udalostí v neživotnom poistení

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

4.4 Poistné plnenie

Ukazovateľ poistného plnenia vyjadruje nárok na plnenie oprávnenej osoby po vzniku poistnej udalosti. Príslušné hodnoty ukazovateľa sú uvedené v tabuľke 4.5.

Tab. 4.5 Poistné plnenie v neživotnom poistení

Rok	Vyplatené poistné plnenie v NP	Medziročné tempo rastu NP (%)	Vyplatené poistné plnenie celkom	Medziročné tempo rastu na celom trhu (%)	Podiel v NP a na celom trhu (%)
2009	39 673 902	–	71 843 419	–	55,22%
2010	43 559 877	9,79	79 037 658	10,01	55,11%
2011	41 456 866	-4,83	81 561 461	3,19	50,83%
2012	39 257 671	-5,30	83 506 978	2,39	47,01%
2013	42 397 604	8,00	95 631 700	14,52	44,33%
2014	38 757 703	-8,59	94 425 804	-1,26	41,05%
2015	42 571 531	9,84	94 871 381	0,47	44,87%
2016	46 752 908	9,82	91 605 237	-3,44	51,04%
2017	48 930 709	4,66	91 405 732	-0,22	53,53%
2018	49 403 302	0,97	93 182 198	1,94	53,02%

Zdroj: Výročná zpráva ČAP 2009 – 2018

Medziročné tempo rastu dosiahlo hneď v roku 2010 významný nárast. Rovnako ako pri doteraz spomenutých ukazovateľoch je hlavný dôvod zmien v tomto období vyšší výskyt živelných pohrôm. Vyplatené poistné plnenie v neživotnom poistení sa zvýšilo o zhruba 4 miliardy Kč, teda o 9,79% oproti minulému roku. Takto výrazné zmeny v hodnotách poistného plnenia nie sú žiadúce a poisťovne dostávajú do ťažkej situácie.

Ďalší významný rok je rok 2013, kedy opäť nastalo zvýšenie medziročného tempa rastu oproti roku 2012. Hoci nárast nebol taký vysoký ako v roku 2010, išlo o vysokú sumu poistného plnenia. Navýšenie poistného plnenia je spôsobené vyšším výskytom katastrofických škôd ako sú povodne a letné búrky.

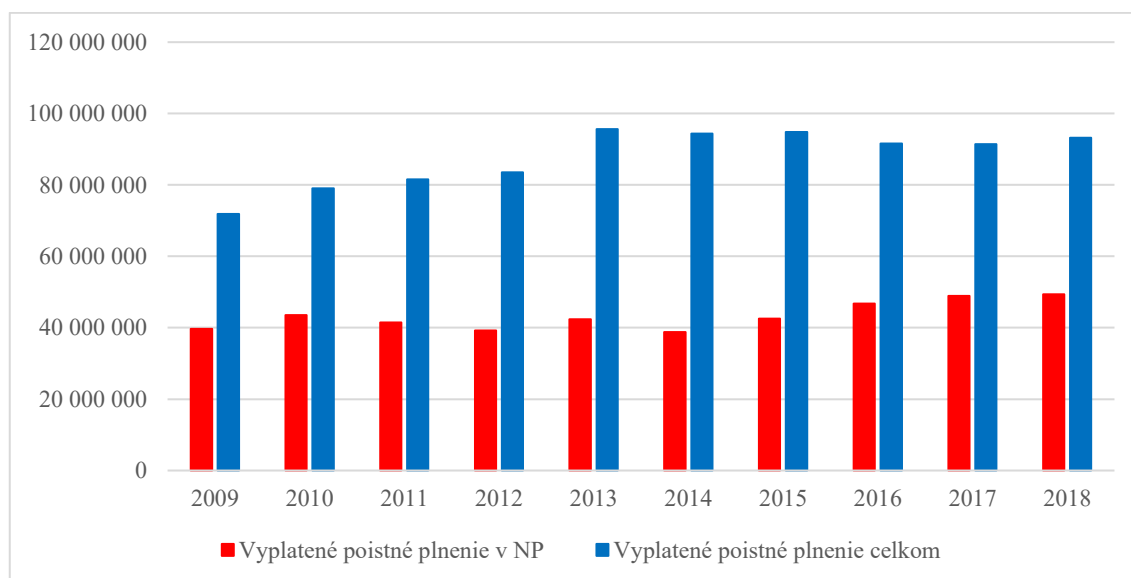
Od roku 2015 ukazovateľ stabilne každoročne rastie. Najvyššia hodnota vyplateného poistného plnenia v neživotnom poistení bola dosiahnutá v roku 2018, v ktorom dosiahlo plnenie výšku zhruba 49 mld. Kč. V tomto roku tvoril pomer vyplateného poistného plnenia v neživotnom poistení 53,02% celkového vyplateného poistného plnenia.

Na zvyšovaní hodnôt ukazovateľa sa podieľa havarijné poistenie vozidiel, ktoré má tak ako pri hodnotách v ukazovateli hrubého predpísaného poistného významnú úlohu aj pri poistnom plnení. Jeho hodnoty sa každoročne navyšujú, na čom sa podieľa ako vyšší počet áut na cestách, tak aj ich vyššia cena.

Medzi významné typy poistenia je zaradené aj poistenie podnikateľské, s významným zástupom poistenia majetku podnikateľov. Napriek klesajúcemu trendu má stále na trhu dôležité postavenie, hlavne vďaka veľkosti a oceneniu majetku, ktoré podniky vlastnia. Veľký pokles od roku 2013 je zavinený aj menším výskytom živelných pohrôm. Rovnaký vývoj ukazovateľa je aj pri poistení budov a stavieb obyvateľov.

Vývoj ukazovateľa je zaznamenaný v grafe 4.4.

Graf 4.4 Poistné plnenie v neživotnom poistení

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

4.4.1 Priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť

Ukazovateľ priemerného poistného plnenia na jednu poistnú udalosť označuje pomer medzi vyplateným poistným plnením a počtom vybavených poistných udalostí. Ukazovateľ je vyjadrený pomocou vzťahu 2.2. Hodnoty sú zaznamenané v tabuľke 4.6.

Tab. 4.6 Priemerné poistné plnenie na jednu poistnú udalosť

Rok	Priemerné PP na 1 poistnú udalosť v NP	Medziročné tempo rastu v NP (%)	Priemerné PP na 1 poistnú udalosť na celom trhu	Medziročné tempo rastu na celom trhu (%)	Podiel v NP a na celom trhu (%)
2009	27 141	—	29 323	—	92,56
2010	26 602	-1,99	29 268	-0,18	90,89
2011	26 203	-1,50	30 289	3,49	86,51
2012	24 667	-5,86	31 234	3,12	78,97
2013	25 792	4,56	34 217	9,55	75,38
2014	22 850	-11,41	31 987	-6,52	71,44
2015	24 379	6,69	34 451	7,71	70,76
2016	25 653	5,23	33 448	-2,91	76,70
2017	25 005	-2,53	32 851	-1,78	76,11
2018	25 390	1,54	34 207	4,13	74,23

Zdroj: Výročná zpráva ČAP 2009 – 2018

Hodnoty priemerného poistného plnenia na jednu poistnú udalosť sú zaznamenané v tabuľke 4.6. Najvyššiu hodnotu dosiahol ukazovateľ v roku 2009, v ktorom 1 poistná udalosť stála poisťovňu 27 141 Kč. Naopak najnižšiu sumu poisťovňa za 1 poistnú udalosť vyplatila v roku 2014.

Hodnoty z tabuľky dokazujú nevyrovnaný vývoj ukazovateľa. Za celé obdobie teda nie je možné hovoriť o existencii trendu ukazovateľa či už rastúceho, alebo klesajúceho.

4.5 Počet komerčných poisťovní

Ukazovateľ počtu komerčných poisťovní vypovedá o stupni rozvinutia poistného trhu a o konkurencieschopnosti na danom trhu.

V tabuľke 4.7 je zobrazený počet neživotných poisťovní za posledných 10 rokov a podiel počtu komerčných poisťovní v neživotnom poistení na celom trhu. Pre porovnanie situácie sú v nej zaznamenané aj poisťovne životné a univerzálne.

Tab. 4.7 Počet komerčných poisťovní

Rok	Počet komerčných poisťovní na trhu			Počet komerčných poisťovní na celom trhu	Podiel v NP a na celom trhu (%)
	Počet neživotných poisťovní	Počet životných poisťovní	Počet univerzálnych poisťovní		
2009	29	7	16	52	87
2010	31	7	15	53	87
2011	32	7	15	54	87
2012	32	6	15	53	89
2013	32	5	15	52	90
2014	32	6	15	53	89
2015	34	7	14	55	87
2016	34	6	14	54	89
2017	30	6	14	49	88
2018	27	7	14	48	85

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

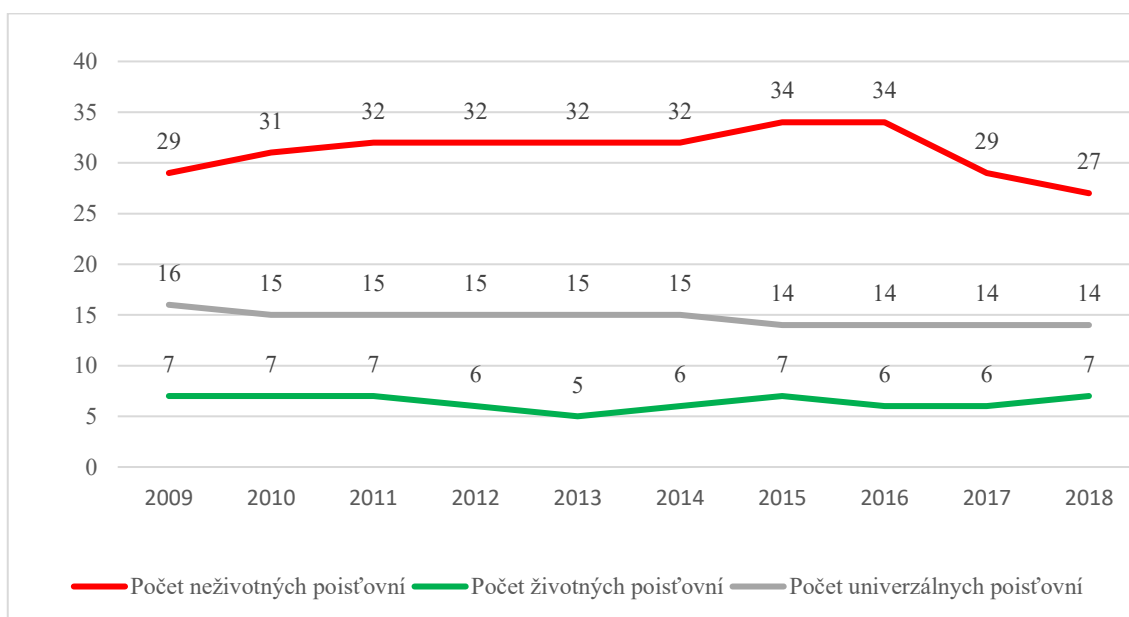
Počet poisťovní na trhu neživotného poistenia mal stúpajúci vývoj do roku 2015, v ktorom bolo na trhu 34 poisťovní a na tejto hodnote zostal do roku 2016. Najväčší medzoročný pokles nastal v roku 2017, konkrétne o štyri subjekty. Z toho dve poisťovne ukončili na vlastnú žiadosť svoju činnosť a svoje poisťné kmene pred likvidáciou prepísali na iné poistenie. Okrem poklesu počtu tuzemských poisťovní poklesol aj počet zahraničných pobočiek. V nasledujúcom roku sa prepád zvýšil o tri poisťovne na finálny počet 27.

Stav univerzálnych poisťovní bol naopak stabilný, ich počet v roku 2018 bol oproti roku 2009 nižší o 2 poisťovne.

Podiel počtu komerčných poisťovní v neživotnom poistení na celkovom trhu predstavuje každoročne minimálne tri štvrtiny, a to aj napriek jeho znižovaniu od roku 2013, kedy dosiahol svoje maximum.

Pre lepšie znázornenie vývoja počtu komerčných poisťovní je zostavený graf 4.5.

Graf 4.5 Počet komerčných poisťovní

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

V porovnaní s prvým sledovaným rokom 2009 bol v roku 2018 zaznamenaný pokles počtu neživotných komerčných poisťovní o dve poisťovne. Rovnaký pokles nastal pri univerzálnych poisťovniach. Dôsledok poklesu pri nezmenenom počte životných poisťovní, bolo zníženie počtu komerčných poisťovní na celom trhu o štyri subjekty.

V roku 2018 na poistnom trhu fungovalo 48 poisťovacích subjektov, z toho bolo 28 poisťovní tuzemských. Počet zahraničných pobočiek sa oproti predchádzajúcemu roku znížil z 21 na 20 pobočiek.

4.6 Počet zamestnancov v poisťovníctve

Ukazovateľ počtu zamestnancov v poisťovníctve vykazuje rast dopytu po pracovnej sile pri zvýšení počtu poisťovacích subjektov na trhu. Ukazovateľ je zameraný na celý poistný trh, keďže rozdeľovať zamestnancov v rámci životného a neživotného poistenia by bolo zložité. Problém by nastal aj pri rozdeľovaní zamestnancov univerzálnych poisťovní, pretože by opäť nastal problém rozdelenia zamestnancov na skupiny životného a neživotného poistenia.

Tab. 4.8 Počet zamestnancov v poisťovníctve

Rok	Počet zamestnaných osôb	Medziročné tempo rastu zamestnaných osôb v %	Počet sprostredkovateľov	Medziročné tempo rastu sprostredkovateľov v %
2009	13 985	—	17991	—
2010	13 734	-1,37	18 010	0,11
2011	13 314	-1,27	17 649	-2,00
2012	13 545	3,37	16 202	-8,20
2013	13 362	2,33	15 432	-4,75
2014	13 173	-1,18	14 194	-8,02
2015	13 024	-1,06	13 264	-6,55
2016	12 896	-3,09	11 251	-15,18
2017	12 498	-3,09	11 076	-1,56
2018	11 920	-4,62	8 140	-26,51

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

Podľa tabuľky 4.8 je vývoj počtu zamestnaných osôb v poisťovníctve počas vybratého obdobia skôr konštantný s klesajúcimi tendenciami. Na pokles zamestnanosti má vplyv aj stále väčšia digitalizácia odvetvia. Poisťovne v dnešnej dobe už väčšinu svojich služieb sprostredkovávajú online, čo pre nich znamená menší dopyt po pracovnej sile.

Rovnaký trend vývoja funguje aj pre počet sprostredkovateľov. Okrem medziročného nárastu v roku 2010 ich počet neustále klesá. V roku 2018 nastal najväčší pokles ukazovateľa z dôvodu prijatia nového zákona o distribúcii poistení a zaistení. Zmena sa týkala podnikateľského oprávnenia, ktoré sa udeľuje len na obdobie jedného roka. K prípadnému predĺženiu ČNB dochádza len pokiaľ dôjde k zaplateniu poplatku a obnoveniu certifikácie sprostredkovateľa. Vypovedajúca schopnosť štatistík sa pomocou tohto kroku zlepšila, vďaka obmedzeniu výskytu neaktívnych subjektov na trhu.

4.7 Koncentrácia poisťného trhu

Ukazovateľ koncentrácie poisťného trhu vypovedá o miere koncentrácie poisťného trhu v závislosti na tržnom podiele jednotlivých poisťiteľov. Vývoj ukazovateľa je zachytený v tabuľke 4.9.

Tab. 4.9 Koncentrácia poistného trhu

Rok	Podiel najsilnejšej poisťovne	Podiel 3 najsilnejších poisťovní	Podiel 5 najsilnejších poisťovní	Podiel 10 najsilnejších poisťovní
2009	29,09	65,51	78,42	91,45
2010	29,51	63,53	78,14	92,84
2011	28,22	61,9	76,65	92,8
2012	28,03	62,04	76,6	93,9
2013	27,17	61,27	75,7	93,74
2014	25,73	60,46	75,49	93,48
2015	25,11	60,08	75,39	93,38
2016	24,59	60,6	75,85	93,31
2017	24,13	58,97	74,12	93,31
2018	23,59	56,85	72,62	92,49

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

Najväčšia poisťovňa fungujúca na trhu neživotného poistenia, Česká pojišťovna, má najvýznamnejší podiel na poistnom trhu, ktorý však počas rokov mierne slabne. Pri porovnaní hodnoty podielu z roku 2018 oproti podielu z roku 2009 klesol ukazovateľ o 5,5 p. b.

Na druhé miesto sa zaraďuje poisťovňa Kooperativa, ktorá za prvým miestom v roku 2018 zaostáva o 2,41 p. b. a za ňou poisťovňa Allianz, ktorú od prvého miesta delí 11,51 p. b. Spolu tieto poisťovne každoročne obhospodarujú viac ako polovicu predpísaného poistného. Podiel 5 najväčších poisťovní sa v sledovanom období neznížil pod hodnotu 70% a podiel 10 najsilnejších poisťovní sa neznížil pod hranicu 90%.

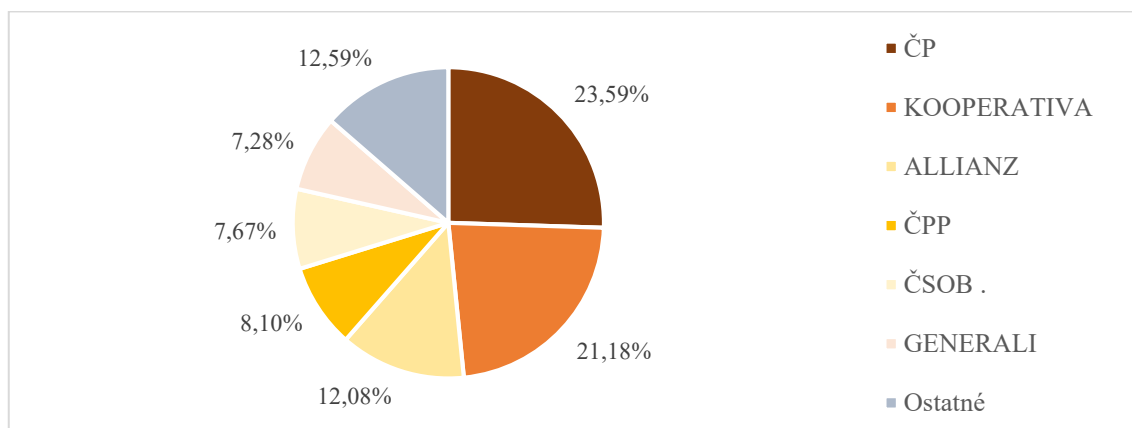
Detailný prehľad percentuálneho podielu 10 najsilnejších poisťovní je uvedený v tabuľke 4.10 a jej graficky prehľad v grafe 4.6.

Tab. 4.10 Podiel 10 najsilnejších poisťovní v roku 2018

Poisťovňa	Podiel na HPP v %	Poisťovňa	Podiel na HPP v %
ČP	23,59	GENERALI	7,28
KOOP	21,18	UNIQUA	6,8
ALLIANZ	12,8	BNP	2,66
ČPP	8,1	DIRECT	1,63
ČSOB	7,67	AXA	1,5

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

Graf 4.6 Podiel 10 najsilnejších poisťovní v roku 2018

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

Subjekty Česká pojišťovna, a. s. a Kooperativa, pojišťovna, a. s. majú výrazný náskok oproti iným subjektom na trhu. Ide totiž o jediné dve poisťovne s právomocou poskytovať poistenie zodpovednosti zamestnávateľa za pracovné úrazy a choroby z povolania.

Medzi ďalšie poisťovne s dôležitým postavením na trhu je možné zaradiť Českou podnikatelskou pojišťovnu s 8,1%, ďalej ČSOB pojišťovnu s 7,67% a Generali pojišťovnu, ktorej podiel je 7,28%. Ostatné poistné subjekty na trhu nepresahujú hranicu 7%.

Na stanovenie koncentrácie odvetvia sa najčastejšie používa Herfindahlov-Hirschmanov index, skrátene HHI, ktorý sa vyjadruje podľa vzťahu 2.3. Hodnoty HHI za obdobie od roku 2009 po rok 2018 sú uvedené v tabuľke 4.11.

Hodnoty indexu každoročne klesajú, čo znamená zníženie trhových podielov jednotlivých poisťovní na predpísanom poistnom. Znižovanie trhových podielov má za následok zvyšovanie konkurencie poisťovní. Pre klienta nižšie hodnoty indexu znamenajú viac možností pri výbere poistnej ochrany.

Tab. 4.11 Index HHI

Rok	HHI	Rok	HHI
2009	1827	2014	1537
2010	1653	2015	1513
2011	1638	2016	1521
2012	1609	2017	1464
2013	1574	2018	1409

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ ČAP 2009 – 2018

V rokoch 2009 až 2016 sa HHI index pohyboval medzi hodnotami 1 827 až 1 521. Hodnoty v tomto rozmedzí sú zaradené do stredne koncentrované odvetvia. Od roku 2017 hodnota indexu klesla pod 1 500, čo spôsobilo zaradenie do nízko koncentrovaného odvetvia. Podľa doterajšieho vývoja ukazovateľa je možné očakávať zníženie aj v ďalších rokoch.

4.8 Škodovosť

Škodovosť patrí medzi kvalitatívne ukazovatele poistného trhu. Na jej výpočet sa využíva vzorec 2.4. Údaje o vývoji ukazovateľa za sledované obdobie sú zaznamenané v tabuľke 4.11.

Tab. 4.11 Škodovosť v neživotnom poistení (%)

Rok	Škodovosť v neživotnom poistení	Medziročné tempo rastu v NP	Celková škodovosť	Medziročné tempo rastu na celom trhu
2009	48,85%	–	51,10%	–
2010	53,72%	9,96	51,71%	1,18
2011	52,03%	-3,14	54,01%	4,46
2012	50,84%	-2,29	56,43%	4,48
2013	59,90%	17,82	65,22%	15,56
2014	49,56%	-17,26	63,82%	-2,14
2015	52,12%	5,16	64,39%	0,90
2016	54,67%	4,89	62,44%	-3,03
2017	53,75%	-1,67	60,79%	-2,64
2018	50,65%	-5,77	59,79%	-1,64

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

Najvyšší medziročný nárast ukazovateľa škodovosti v oblasti neživotného poistenia o zhruba 18% nastal v roku 2013 oproti roku 2012. Ide nielen o najvyšší medziročný nárast, ale aj o rok s najvyššou hodnotou škodovosti, či už v neživotnom poistení, alebo na celom trhu. Vyššie hodnoty ukazovateľa boli spôsobené predovšetkým zvýšeným objemom poskytnutých poistných plnení z dôvodu vyššieho výskytu živelných udalostí.

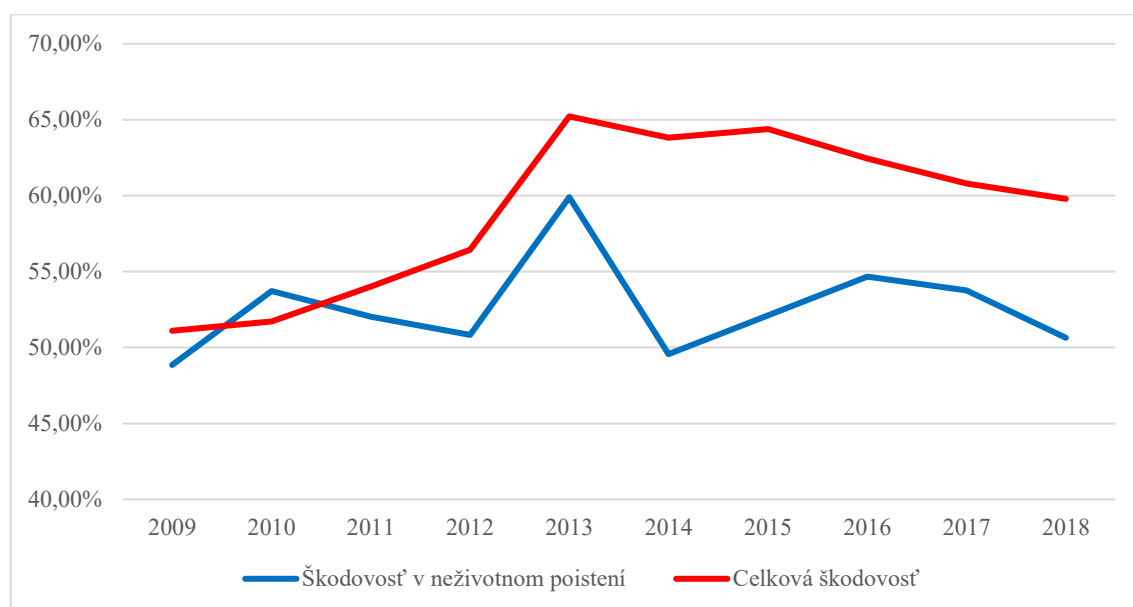
Navýšenie z roku 2013 však netrvalo dlho a o rok kleslo na hodnotu pod 50%, ktorá sa pri sledovanom ukazovateli naposledy objavila v roku 2009. Príčinou poklesu bola priaznivejšia situácia týkajúca sa výskytu živelných udalostí oproti predchádzajúcemu roku.

Nasledujúce roky sa niesli v takmer nezmenenom duchu, nedochádzalo k žiadnym významným výkyvom. Hodnoty ukazovateľa sa pohybovali v rozmedzí 50% až 55%.

V poslednom sledovanom roku 2018 ukazovateľ zaznamenal pokles a dosiahol hodnotu 50,65%. Pre poisťovateľa hodnota vypovedala o tom, že z 1 Kč prijatého poistného bolo vyplatené 0,51 Kč poistného plnenia.

Pre lepšie predstavenie vývoja ukazovateľa boli dáta z tabuľky 4.15 spracované do grafu 4.7. Počas sledovaného obdobia celková škodovosť viditeľne napodobňuje vývoj škodovosti v oblasti neživotného poistenia.

Graf 4.7 Vývoj škodovosti v neživotnom poistení

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

4.9 Poistenosť

Poistenosť je druhý kvalitatívny ukazovateľ úrovne poistného trhu použitý v bakalárskej práci. Informuje o rozmere použitia poistných produktov na danom území. Vyššie hodnoty preukazujú silnejšie postavenie poisťovníctva v národnom hospodárstve. Pre vyjadrenie hodnôt sa používa vzorec 2.5. Údaje vývoju ukazovateľa sú zaznamenané v tabuľke 4.12.

Hodnoty poistenosti sa v rámci neživotného poistenia v Českej republike výrazne nemenia. Do roku 2015 sa každoročne pohybovali nad hranicou 2%. Pokles o 0,2 p. b. na hodnotu 1,8% nastal v roku 2016 kvôli úbytku hrubého predpísaného poistného a vzrastu HDP meraného v bežných cenách.

Vývoj ukazovateľa sa v nasledujúcich rokoch zreteľne nezmenil, a ani v roku 2018 sa mu nepodarilo dostať nad hranicu 2%. Poistenosť v oblasti neživotného poistenia teda klesla z hodnoty 2,1% v roku 2009 na hodnotu 1,9% v roku 2018.

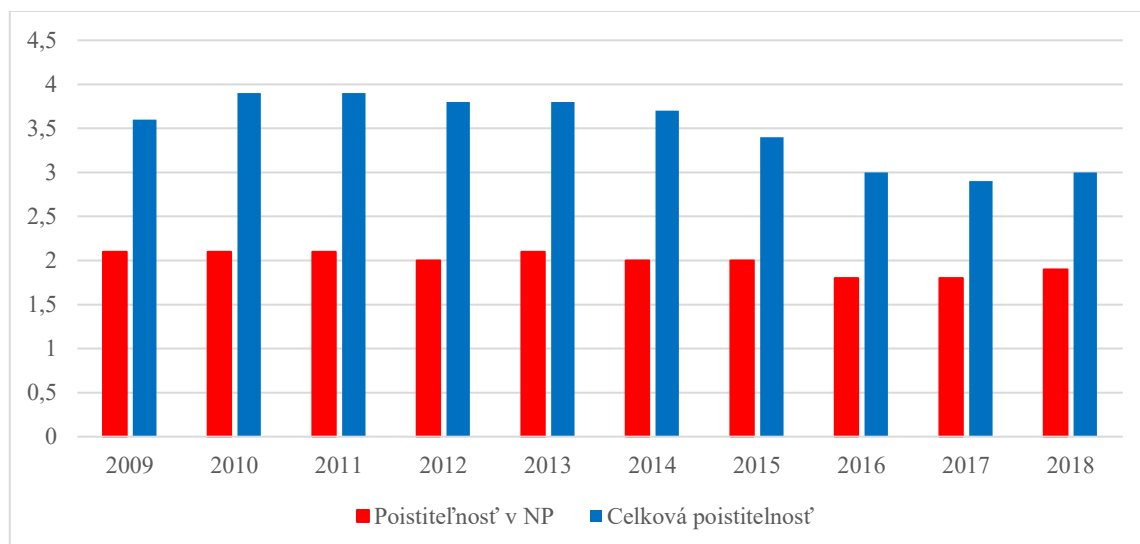
Tab. 4.12 Poistenosť v neživotnom poistení (%)

Rok	Poistenosť v NP	Medziročné tempo rastu v NP	Celková poistenosť	Medziročné tempo rastu na celom trhu
2009	2,1	–	3,6	–
2010	2,1	0,0	3,9	8,33
2011	2,1	0,0	3,9	0,00
2012	2,0	-4,8	3,8	-2,56
2013	2,1	5,0	3,8	0,00
2014	2,0	-4,8	3,7	-2,63
2015	2,0	0,0	3,4	-8,11
2016	1,8	-10,0	3,0	-11,76
2017	1,8	0,0	2,9	-3,33
2018	1,9	5,6	3,0	3,45

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

Informácie z tabuľky o vývoji ukazovateľa sú zaznamenané v grafe 4.8.

Graf 4.8 Poistenosť v neživotnom poistení

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 – 2018

5 Záver

Cieľom bakalárskej práce bolo zhodnotenie úrovne poistného trhu neživotného poistenia v Českej republike.

Poistný trh bol hodnotený vo štvrtej kapitole pomocou vybraných ukazovateľov popísaných v druhej kapitole.

Prvý spomenutý ukazovateľ v práci je počet uzavretých poistných zmlúv, ktorý sa každoročne zvyšuje. Vývoj ukazovateľa je teda pozitívny a znamená, že subjekty majú potrebu sa zabezpečiť proti riziku z náhodných udalostí. Podľa jeho hodnôt je možné sa domnievať, že jeho pozitívny vývoj bude zrejme pokračovať aj v ďalších rokoch.

Ukazovateľ hrubého predpísaného poistného má za celé sledované obdobie nevyrovnaný priebeh. Pokiaľ sa ale porovná začiatok obdobia, teda rok 2009 s rokom 2018, zistí sa nárast v neživotnom poistení zhruba o 20%. Teda aj napriek nevyrovnanému vývoju je jeho hodnota v čase priaznivá. Nárast znamená, že subjekty dôverujú poisťovniam a majú záujem o ich produkty. Pravidelný rast ukazovateľa začal v roku 2013, na ktorom sa podpísali živelné pohromy. Hodnota pomerového ukazovateľa priemerného poistného na jednu poistnú udalosť má rovnaký priebeh ako hrubé predpísané poistné.

Hodnoty ukazovateľa poistného plnenia každoročne narastajú, čo pre poisťovne nie je priaznivé. Nárast postihuje ako neživotné poistenie, tak aj celý trh. Poistné plnenie sa sleduje aj z pohľadu pomerového ukazovateľa priemerného poistného plnenia na jednu poistnú udalosť, ktorého vývoj je rovnako rastúci. Najvyšší podiel na ukazovateli má havarijné poistenie a poistenie stavieb a budov.

Na hodnotenie poistného trhu sa používa aj ukazovateľ počtu komerčných poisťovní. Počas celého obdobia nedochádza k jeho výrazným zmenám. Pri porovnaní s rokom 2009, v neživotnom poistení nastal pokles len o dve komerčné poisťovne. Najvýraznejšia zmena sa vyskytla v roku 2017, v ktorom sa počet poisťovní oproti minulému roku znížil o štyri. Ustálený vývoj počtu komerčných poisťovní je pre trh pozitívny. Počet univerzálnych komerčných poisťovní sa zmenil rovnako o dva subjekty. Počet zamestnancov v poisťovníctve mal klesajúcu tendenciu a je možné predpokladať, že tento trend bude pokračovať aj naďalej.

Poistný trh v Českej republike patril do roku 2017 medzi stredne koncentrované, po tomto roku sa jeho hodnota znížila a zaraduje sa do skupiny nízko koncentrovaného odvetvia. 10 najsilnejších poisťovní roku 2018 obhospodarovalo 92% podielu na trhu.

Medzi kvalitatívne ukazovatele patrí škodovosť. Hodnoty ukazovateľa sa počas 10-ročného obdobia pohybovali nad hranicou 50%. Výnimkou tohto vývoja bol rok 2009, v ktorom bola dosiahnutá najnižšia hodnota, konkrétne 48,85%, a rok 2014 s hodnotou 49,56%. O pozitívnom vývoji je možné hovoriť po roku 2016, v ktorom sa hodnoty postupne znižujú. Podľa doterajšieho vývoja je možné predpokladať, že nebude dochádzať k veľkým výkyvom ukazovateľa, ktorý bude naďalej klesať.

Ďalší predstaviteľ kvalitatívnych ukazovateľov je poistenosť, ktorá dosahuje nízke hodnoty. Oproti roku 2009 jeho hodnota poklesla, čo znamená zníženie záujmu o poistné produkty. Tento vývoj je pre poistný trh negatívny.

Neživotný poistný trh v Českej republike tvorí významnú časť českej ekonomiky. Podľa hodnôt ukazovateľov zistených v práci je možné zhodnotiť trh neživotného poistenia ako dobre rozvinutý, s priestorom na zlepšovanie. Pokles dopytu po neživotnom poistení z hľadiska vývoja ukazovateľov nie je predpokladaný.

Zoznam použitej literatúry

Odborné publikácie

ČEJKOVÁ, Viktória. Pojistný trh. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5.

CIPRA, Tomáš. Pojistná matematika: teorie a praxe. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 411 s. ISBN 80-86929-11-6.

DAŇHEL, Jaroslav. a kol. Pojistná teorie. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. 335 s. ISBN 80-86946-00-2.

DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL. Teorie pojistných trhů. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.

MAJTÁNOVÁ, Anna, Jaroslav DAŇHEL, Eva DUCHÁČKOVÁ a Eva KAFKOVÁ. Pojišťovnictví – Teorie a praxe. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 282 s. ISBN 80-86929-19-1.

VAVROVÁ, Eva. Finanční řízení komerčních pojišťoven. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. 192 s. ISBN 978-80-247-4662-3.

Elektronické dokumenty a ostatné

ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. [online]. Dostupné z: <http://www.cap.cz>

ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. Výroční zprávy 2009 – 2018 [online]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/o-nas/vyrocní-zpravy>

ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. Vývoj pojistného trhu 2018 [online]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2018Q4-GRAFY-2019-01-29.pdf>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Pojišťovny, zajišťovny a pojišťovací zprostředkovatelé [online]. Dostupné z:
https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/pojistovny_zajistovny_poj_zprostredkovatele/index.html

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Pojistný trh v České republice [online]. Dostupné z:
<https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/pojistovnictvi/pojistny-trh-v-ceske-republice>

OECD. OECD Journal: Financial Market Trends [online]. Dostupné z:
<https://www.oecd.org/pensions/Analytical-tools-insurance-market-macro-prudential-surveillance.pdf>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Cnb.cz [online]. Dostupné z:
https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/zakony/zakon_89_2012.pdf

Zákon č. 277/2009 Sb., zákon o pojišťovnictví. Cap.cz [online]. Dostupné z:
http://www.cap.cz/images/informace-z-legislativy/legislativa-v-cr/Z%C3%A1kon_%C4%8D._277_2004_Sb._o_poji%C5%A1%C5%A5ovnictv%C3%AD.pdf

Zoznam skratiek

a. s.	akciová spoločnosť
ALLIANZ	Allianz pojišťovna, a. s.
AXA	AXA pojišťovna a. s.
BNP	BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a. s.
ČP	Česká pojišťovna a. s.
ČNB	Česká národní banka
ČPP	Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČR	Česká republika
ČSOBP	ČSOB pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB
DIRECT	Direct pojišťovna, a. s.
GENERALI	Generali Česká pojišťovna a. s.
HDP	hrubý domácí produkt
HPP	hrubé predpísané poistné
Kč	korún českých
KOOP	Kooperativa pojišťovna, a.s., ViennaInsurance Group
ks	kus
mil.	milión
mld.	miliarda
NP	neživotné poistenie
ob.	obyvatelia
p.b.	percentuálny bod
pod.	podnikatelia
PP	poistné plnenie
tab.	tabuľka
UNIQUA	UNIQA pojišťovna, a. s.
ŽP	životné poistenie

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 15. května 2020

.....
Janka Krajčovičová

Zoznam príloh

Príloha 1	Živelné katastrofy na území České republiky v sledovanom období
Príloha 2	Hrubé predpísané poistné neživotného poistenia pri vybraných typoch poistení
Príloha 3	Počet vybavených poistných udalostí pri vybraných typoch poistenia
Príloha 4	Poistné plnenie v rámci vybraných typov poistenia
Príloha 5	Zoznam členov České asociace pojišťoven v roku 2018

Príloha 1 Živelné katastrofy na území České republiky v sledovanom období

Rok 2010

Rok 2010 bol zapísaný v histórii poisťovníctva ako rok s najvyššou frekvenciou živelných katastrof. Hneď na začiatku roka to boli snehové kalamity a neskôr povodne a krupobitie.

Prvá povodeň zasiahla územie Českej republiky na konci mája, po nej nasledovala druhá v auguste. V priebehu roka bolo nahlásených zhruba 150 tisíc poistných udalostí. Čiastka poistného plnenia sa vyšplhala na výšku 8 mld. Kč.

Rok 2013

Rok 2013 bol poznačený silnými búrkami a povodňami v letných mesiacoch. Počet vybavených poistných plnení z rizika živlu bolo zhruba 121 tisíc, z ktorých bolo vyplatené poistné plnenie vo výške 7,7 mld. Kč.

Rok 2015 a 2016

V lete roku 2015 sa objavovali letné búrky a obdobia sucha. Nespôsobili však také škody ako v rokoch 2010 a 2013. Rovnaký vývoj mal aj rok 2016, ktorý bol okrem výskytu privalových dažďov a letných búrok priaznivý.

Rok 2017

Z pohľadu živelných katastrof bol aj rok 2017 prívetivý, až na výnimku orkánu Herwart v poslednej štvrtine roka. Odhadom spôsobil 47 000 poistených škôd vo výške 1,5 mld. Kč.

Príloha 2 Hrubé predpísané poistné neživotného poistenia pri vybraných typoch poistení

Hrubé predpísané poistné neživotného poistenia pri vybraných typoch poistení (tis. Kč)								
Rok	Poistenie z odpovednosti z prevádzky	Podnikateľské poistenia celkom	Havarijné poistenie vozidiel	Poistenie majetku (podnikateľ)	Poistenie budov a stavieb (ob.)	Poistenie zodpovednosti (podnikateľ)	Poistenie domácnosti	
2009	24 017 076	17 272 059	16 601 128	12 113 437	3 943 743	4 132 085	2 509 711	
2010	22 490 274	17 206 224	15 524 967	12 132 901	4 208 507	4 255 749	2 561 935	
2011	20 471 430	17 811 634	14 768 884	12 344 256	4 439 533	4 572 148	2 674 053	
2012	19 352 616	17 786 274	14 248 575	12 014 159	4 627 022	4 605 776	2 768 967	
2013	18 960 273	17 771 002	14 236 804	12 013 318	4 840 908	4 673 971	2 854 454	
2014	19 544 975	17 631 716	14 275 285	12 587 419	4 993 35	4 634 822	2 897 562	
2015	20 233 783	18 458 965	15 273 587	13 083 122	5 160 582	4 811 488	2 954 248	
2016	20 794 951	18 819 988	16 724 095	13 239 002	5 359 806	5 095 177	3 032 105	
2017	21 496 159	19 939 559	19 885 481	13 900 79	5 537 847	5 315 897	3 112 437	
2018	22 743 908	21 047 302	19 885 481	14 441 413	5 774 157	5 729 112	3 207 495	

Zdroj: Výroční zprávy ČAP 2009 - 2018

Príloha 3 Počet vybavených poistných udalostí pri vybraných typoch poistenia

Počet vybavených poistných udalostí pri vybraných typoch poistenia (ks)							
Rok	Havarijne poistenie vozidiel	Podnikateľské poistenia celkom	Poistenie majetku (podnikateľ)	Poistenie zodpovednosti (podnikateľ)	Poistenie budov a stavieb (ob.)	Poistenie domácností	
2009	345 995	206 285	95 284	102 506	79 334	63 682	
2010	366 404	217 764	93 494	123 048	113 152	72 943	
2011	391 199	233 731	100 625	131 044	67 727	60 187	
2012	372 456	233 013	100 621	131 077	79 551	63 440	
2013	394 282	221 490	108 726	124 282	97 407	73 166	
2014	421 896	243 018	123 958	117 224	66 617	64 960	
2015	448 180	257 805	136 046	120 945	67 314	57 687	
2016	511 431	226 490	109 312	115 258	64 697	61 759	
2017	573 828	232 013	111 827	118 945	106 398	71 309	
2018	581 136	240 125	229 869	121 387	81 642	66 708	

Zdroj: Výročná správa ČAP 2009 - 2018

Príloha 4 Poistné plnenie v rámci vybraných typov poistenia

Poistné plnenie v rámci vybraných typov poistenia						
Rok	Havarijne poistenie vozidiel	Podnikateľské poistenia celkom	Poistenie majetku (podnikateľ)	Poistenie zodpovednosti (podnikateľ)	Poistenie budov a stavieb (ob.)	Poistenie domácnosti
2009	10 269 195	8 129 645	6 521 122	1 466 023	1 978 777	720 556
2010	10 519 728	9 389 311	7 492 982	1 743 763	2 926 272	858 652
2011	10 155 887	8 961 339	6 949 475	1 831 256	1 540 273	660 433
2012	9 191 292	8 263 114	6 006 957	1 765 427	1 522 661	654 467
2013	10 059 022	11 106 854	9 266 469	1 664 099	2 625 697	1 051 331
2014	9 537 811	9 325 238	7 352 825	1 838 424	1 321 692	676 534
2015	10 031 47	8 265 904	6 128 607	2 029 969	1 288 854	563 074
2016	11 378 464	8 618 605	6 129 943	2 125 255	1 292 148	587 446
2017	12 405 467	9 041 072	6 686 052	2 179 466	1 697 216	633 647
2018	12 951 973	8 589 355	6 060 479	2 213 315	1 680 147	663 781

Zdroj: Výročná zpráva ČAP 2009 - 2018

Príloha 5 Zoznam členov České asociace pojišťoven v roku 2018

AEGON Pojišťovna, a. s.

Praha 2, 142 00
Lazarská 13/8
Robert Gauci
generální ředitel a předseda
představenstva
www.aegon.cz

tel: +420 844 100 200
fax: +420 244 090 390
e-mail: vasedotazy@aegon.cz

Allianz pojišťovna, a. s.

Praha 8, 186 00
Ke Štvanici 656/3
Ing. Dušan Quis
Předseda představenstva
www.allianz.cz

tel: +420 224 405 111
fax: +420 242 455 555
e-mail: info@allianz.cz
Klientská info linka: +420 241
170 000

AXA pojišťovna a. s.

Praha 2, 142 00
Lazarská 13/8
Robert Gauci
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.axa.cz

tel: +420 225 021 111
fax: +420 225 021 200
e-mail: info@axa.cz
AXA linka: 14 292

AXA pojišťovna a. s.

Praha 2, 142 00
Lazarská 13/8
Robert Gauci
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.axa.cz

tel: +420 225 021 111
fax: +420 225 021 200
e-mail: info@axa.cz
bílá linka:
+420 841 111 121

BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a. s.

**BNP PARIBAS
CARDIF**

Praha 5, 150 00
Plzeňská 3217/16
Ing. Zdeněk Jaroš, MBA
Generální ředitel a předseda
představenstva

www.cardif.cz

tel: +420 225 021 111
fax: +420 225 021 200
e-mail: czinfo@cardif.com

Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group

VIENNA INSURANCE GROUP

Praha 8, 186 00
Pobřežní 665/23
Ing. Jaroslav Besperát
Generální ředitel a předseda
představenstva

www.cpp.cz

tel: +420 957 444 555
fax: +420 225 021 200
e-mail: info@cpp.cz

Colonnade Insurance S. A.

A FAIRFAX COMPANY

Praha 4, 140 00
Na Pankráci 1683/127
Dominik Štros
Country Manager

www.colonnade.cz

tel: +420 234 094 011
fax: +420 234 094 099
e-mail: info@colonnade.cz

ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB

ČSOB Pojišťovna

Pardubice, 532 18
Masarykovo nám. 1458 - Zelené
náměstí
Mgr. Jiří Střelický, M.A., Ph.D.
Generální ředitel a předseda
představenstva

www.csobpoj.cz

tel: +420 467 007 111
fax: +420 467 007 444
e-mail: info@csobpoj.cz

klientská linka:
+420 466 100 777

D.A.S. Rechtsschutz AG, pobočka pro ČR

Praha 4, 140 00
BB Centrum Beta, Vyskočilova
1481/4
Mgr. Jitka Chizzola
vedoucí pobočky
www.colonnade.cz

tel: +420 267 990 711
fax: +420 267 990 722
e-mail: das@das.cz

Directpojišťovna, a. s.

Brno, 602 00
Nové sady 996/25
Ing. Pavel Řehák, MBA
Předseda představenstva
www.direct.cz

tel: +420 221 221 221
fax: +420 542 217 910
e-mail: info@direct.cz

ERGO pojišťovna, a. s.

Praha 4, 140 00
BB Centrum Beta, Vyskočilova
1481/4
Ing. Jana Jenšová
Předsedkyně představenstva
www.ergo.cz

tel: +420 221 585 555
fax: +420 221 585 500
e-mail: info@ergo.cz

ERV Evropská pojišťovna, a. s.

Praha 8, 186 00
Křižíkova 237/36a
Ing. Libor Dvořák
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.ervpojistovna.cz

tel: +420 221 860 111
fax: +420 221 860 100
e-mail: ecp@evropska.cz

Generali Česká pojišťovna a. s.

Praha 1, 110 00
Spálená 75/16
Ing. Roman Juráš
Generální ředitel a předseda
představenstva

tel: +420 241 114 114
e-mail: www.generaliceska.cz

HALALI, všeobecná pojišťovna, a. s.

VŠEOBECNÁ POJIŠŤOVNA, a.s.

Praha 1, 115 25
Jungmannova 32/25
Ing. Vladimír Sládeček
Předseda představenstva
www.halali-pojistovna.cz

tel: +420 224 948 473
fax: +420 221 860 100
e-mail:
info@halali-pojistovna.cz

Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s.

VZÁJEMNÁ
POJIŠŤOVNA, a.s.

Praha 2, 120 00
Římská 2135/45
Ing. Josef Kubeš
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.hvp.cz

tel: +420 222 119 111
fax: +420 222 514 412
e-mail: info@hvp.cz

HDI Versicherung AG, organizační složka

Praha 2, 120 00
Jugoslávská 29/620
Otokar Cudlman
vedoucí organizační složky
www.hdiczech.cz

tel: +420 220 190 210
fax: +420 220 190 299
e-mail: info@hdiczech.cz

Komerční pojišťovna, a. s.

KB

Pojišťovna

Praha 8, 186 00
Karolinská 650/1
Gael Loaec
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.kb-pojistovna.cz

tel: +420 222 095 111
fax: +420 222 095 999
e-mail: servis@komercpoj.cz

Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group

VIENNA INSURANCE GROUP

Praha 8, 186 00
Pobřežní 665/21
Ing. Martin Diviš, MBA
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.koop.cz

tel: +420 222 095 111
fax: +420 222 095 999
e-mail: info@koop.cz

MAXIMA pojišťovna, a. s.

Praha 2, 120 00
Italská 1583/24
Ing. Milan Točina
ředitel pro strategický rozvoj
www.maxima-as.cz

tel: +420 273 190 400
fax: +420 224 305 412
e-mail: info@maxima-as.cz

MetLife Europed. a. c. , pobočka pro Českou republiku

Praha 1, 110 00
Purkyňova 2121/3
MARIO FRANCISCO VALDES VELASCO
Generální ředitel
www.metlife.cz

tel: +420 810 888 000
fax: +420 227 111 777
e-mail: metlife@metlife.cz

NN Životní pojišťovna N. V., pobočka pro Českou republiku

Praha 5, 150 00
Nádražní 344/25
Maurick W. Schellekens
Generální ředitel ČR/SR NN
Životní pojišťovna N.V.
pojistovna.nn.cz

tel: +420 257 471 111
fax: +420 257 473 555
e-mail: klient@nn.cz
bezplatná linka:
+420 800 159 159

Pojišťovna Patricie a. s.

Praha 2, 120 84
Bělehradská 132
Ing. Pavel Mencl, MBA
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.pojistovnapatricie.cz

tel: +420 244 188 133
e-mail: metlife@metlife.cz

Pojišťovna VZP, a. s.

Praha 8, 186 00
Diamont Point, Ke Štvanici
656/3
Robert Kareš, Ph.D., MBA
Předseda představenstva
www.pvzp.cz

tel: +420 233 006 310
fax: +420 233 006 300
e-mail: info@pvzp.cz

Simpleapojišťovna, a. s.

Praha 4, 149 00
Türkova 2319/5b
Mgr. Martin Švec
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.simplea.cz

tel: +420 800 023 074
e-mail: info@simplea.cz

Slaviapojišťovna a. s.

Praha 4, 140 00
Táborská 31
Mgr. Karel Waisser
Generální ředitel
www.slavia-pojistovna.cz

tel: +420 255 790 111
fax: +420 255 790 199
e-mail:
info@slavia-pojistovna.cz

UNIQA pojišťovna, a. s.

Praha 6, 160 12
Evropská 136
Ing. Martin Žáček, CSc.
Generální ředitel a předseda
představenstva
www.uniqa.cz

tel: +420 225 393 111
fax: +420 225 393 777
e-mail: info@uniqa.cz
zákaznická linka:
+420 488 125 125

Youplus Insurance International AG, pobočka pro Českou republiku

Praha 2, 120 00
Náměstí I. P. Pavlova 1789/5
Lubor Vrlák
Výkonný ředitel pro Česko a
Slovensko
youplus.cz

tel: +420 530 519 519
e-mail: info@youplus.cz

Členovia so zvláštnym štatútom

Česká kancelář pojistitelů

Praha 4, 140 00

Main Point Pankrác Milevská
2095/5

Jan Matoušek.

výkonný ředitel

www.ckp.cz

tel: +420 221 413 111

fax: +420 257 322 370

e-mail: info@ckp.cz

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a. s.

Praha 1, 111 21

Vodičkova 34/701

Ing. Jan Procházka.

Generální ředitel a předseda
představenstva

www.egap.cz

tel: +420 222 841 111

fax: +420 222 844 001

e-mail: info@egap.cz

VIG RE

Praha 1, 110 01

Templová 747/5

Johannes Martin Hartmann.

Chairman of the Board of
Directors

www.vig-re.com

tel: +420 956 445 505

e-mail: info@vig-re.com